

TIDAHOLMS
KOMMUN

Tidaholms kommun
2023

Strategisk plan och budget 2024–2026

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Kommunalrådet har ordet.....	3
2	Omvärldsbevakning.....	5
3	Kommunens organisation.....	6
3.1	Kommunkoncernen	6
3.2	Politisk organisation	6
3.3	Förvaltning.....	7
3.4	Kommunala bolag	8
4	Målstyrning i Tidaholms kommun.....	9
4.1	Modell för målstyrning.....	9
4.2	Metod vid bedömning av måluppfyllelse	10
4.3	Vision för Tidaholms kommun	10
4.4	Mål för Tidaholms kommun 2024–2027	11
4.5	Agenda 2030	16
5	Ekonomiska förutsättningar och budget	18
5.1	Ekonomiska förutsättningar.....	18
5.2	Resursfördelning och politisk viljeinriktning	19
5.3	Budget 2024–2026.....	20
5.4	Ekonomisk redovisning: Resultat-, balansräkning och kassaflödesanalys 25	
6	Nämnderna	28
6.1	Kommunstyrelsen.....	31
6.2	Jävsnämnd	34
6.3	Barn- och utbildningsnämnd.....	35
6.4	Social- och omvårdnadsnämnd	38
6.5	Kultur- och fritidsnämnd.....	41
6.6	Samhällsbyggnadsnämnd	44
6.7	Finansförvaltningen	47
7	Investeringsbudget	49
8	Bilaga.....	50
8.1	Befolkningsprognos	50
8.2	Investeringsbudget.....	51
8.3	Riktade budgetprioriteringar.....	52
8.4	Ekonomistyrningsprinciper	53
8.5	Begrepp	56
8.6	Budget för balansräkningsenheter.....	58

I Inledning

I.1 Kommunalrådet har ordet

Efter ett par mycket starka ekonomiska år går vi in i ett kärvare 2024. Förutom inflation, elpriser, bränslepriser och matpriser så blir även pensionsavtalet som slöts för alla Sveriges kommuner och regioner dyrare under 2024. Det är en tillfällig effekt som lättar redan till 2025. Utifrån att vi vet att kostnadsökningen är tillfällig väljer vi i budgetberedningen att år 2024 lägga en resultatbudget under resultatmålet för målperioden 2024-2027. Vi prioriterar att hålla igång våra kommunala verksamheter. Vi ger kompensation för den ökade pensionskostnaden till nämnderna.

Vi har antagit nya mål som vi jobbar för att förverkliga. Det första målet handlar om att vi vill bli fler invånare i vår kommun. Det är bättre att bli fler skattebetalare än att höja skatten. Ett ökat invånarantal ger också ökat underlag för såväl våra kommunala verksamheter som för vår centrumhandel och privata företagare. Vi har en fantastisk möjlighet att haka på övriga Skaraborg som vill växa till 300 000 invånare och bli en arbetsmarknadsregion till år 2030.

Det andra målet gäller att vi vill utveckla vårt företagsklimat för att få fler arbetsgivare att etablera sig i Tidaholms kommun. Vi vill också stimulera befintliga företag att växa. Det leder till fler arbetstillfällen här och att fler invånare bosätter sig här. Vi vill också utveckla möjligheterna att bo i Tidaholms kommun men jobba eller studera i någon grannkommun. Då behöver pendlingsmöjligheterna utvecklas.

Det tredje målet innebär att vi vill skapa en mer effektiv kommunal organisation med hjälp av ny teknik och verksamhetsutveckling. Framöver kommer vi varken ha tillräckligt med pengar eller personal för att bedriva kommunens verksamheter på samma sätt som idag. Vi behöver utveckla och effektivisera vår organisation genom till exempel smart användning av digitalisering och AI-teknik.

Vi har ett personalpolitiskt mål som handlar om att våra kommunanställda trivs och utvecklas. Personalen är vår viktigaste resurs. Man ska inte behöva byta arbetsgivare för att utvecklas utan det är viktigt att våra egna medarbetare ges denna möjlighet. Vi har identifierat ledarskapet som en viktig orsak till att man trivs och utvecklas. Därför lägger vi ett extra fokus på att cheferna ges goda förutsättningar att utveckla sitt ledarskap.

Vi har ett finansiellt mål om att ha ett genomsnittligt överskott på 10 miljoner kr under perioden 2024–2027. Detta för att kunna ha utrymme att göra de satsningar som krävs för att uppnå de

övriga målen.

Vi lägger också tre utredningsuppdrag som knyter an till de strategiska målen. Det första uppdraget handlar om att ta fram ett styrdokument för konkurrensutsättning, vilket knyter an till målen om såväl företagsklimat som verksamhetsutveckling. Vi vill ge möjlighet för privata företag att utmana kommunal verksamhet och eventuellt ta över och driva avgränsade delar av denna. Det är dels ett sätt att utveckla och förbättra vårt företagsklimat. Det är också ett sätt att genom konkurrensutsättning förvissa oss om att vi har en effektiv verksamhet där kommunens skattemedel används på ett optimalt sätt. Som ett led i målet med verksamhetsutveckling vill vi även utreda centralförrådets placering och eventuell samordning med återvinningscentralen, vilket även frigör attraktiv mark i centrala Tidaholm. Slutligen lägger vi ett uppdrag att upphandla processledning vid ett omställningsarbete för ökad effektivitet i den kommunala organisationen, i enlighet med målet om att bedriva robusta och effektiva verksamheter.

Med dessa mål och uppdrag kraftsamlar vi för att ta oss an åren 2024–2027 och utveckla Tidaholms kommun.

Runo Johansson
Kommunalråd
Tidaholm, september 2023

2 Omvärldsbevakning

Kommunledningsförvaltningen har identifierat sex utmaningar som Tidaholms kommun står inför.

1. Goda uppväxtvillkor, välmående och framtidstro för alla barn

Kommunen ser en ojämlig folkhälsa bland barn och unga. År 2022 ökade inflödet av orosanmälningar till socialtjänsten jämfört med år 2021. Totalt inkom 754 orosanmälningar, gällande 288 individer i åldern 0 – 17 år. Då barn saknar goda uppväxtvillkor ökar risken för ohälsa och svårigheter att försörja sig senare i livet. Att ge alla barn goda uppväxtvillkor är en utmaning för Tidaholms kommun.

2. Att främja en god folkhälsa bland vuxna och äldre

År 2022 tog färre hushåll än tidigare emot ekonomiskt bistånd, men behoven var större bland de invånare som beviljades bistånd. För att minska behovet av försörjningsstöd behöver kommunen erbjuda främjande och förebyggande insatser som stärker individens hälsa och möjligheter att fullfölja en utbildning samt etablera sig på arbetsmarknaden.

3. Att upprätthålla en kommunal välfärd med godtagbar kvalitet trots minskande resurser*

Tidaholms kommun står inför två stora utmaningar vad gäller kompetensförsörjning och finansiering av välfärd. Bristen på arbetskraft beror delvis på att andelen invånare som förvärvsarbetar krymper i förhållande till andelen äldre och yngre invånare. Samtidigt väljer allt färre att utbilda sig till yrken inom välfärdssektorn. Finansiering av välfärd är en växande utmaning då en minskad andel invånare i Sverige som förvärvsarbetar medför en minskad skattekraft, samtidigt som behoven av kommunal omsorg ökar.

4. Att främja sysselsättning, näringslivsutveckling och tillväxt

Det är en utmaning för Tidaholms kommun att vända den demografiska utvecklingen. Antalet invånare behöver öka, så att kommun och näringsliv kan rekrytera arbetskraft med rätt kompetens. I Tidaholms kommun råder också en bristande matchning mellan arbetskraftens kompetens och arbetsmarknadens behov av kompetens. Att medverka till omställning av arbetskraft är en utmaning för Tidaholms kommun.

5. Att minska den negativa miljöpåverkan från Tidaholms kommuns verksamheter och territorium

Hela världen behöver öka sina ansträngningar för att nå Parisavtalets mål att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 grader. I juni 2021 antog samhällsbyggnadsnämnden en koldioxidbudget för år 2020–2040 samt en tillhörande strategi för ekologisk hållbarhet. Tidaholms kommun behöver genomföra kraftfulla åtgärder för att hålla koldioxidbudgeten.

6. Att säkerställa robusta verksamheter i ett sårbart samhälle

Extrema väderförhållanden, cybersäkerhet och välfärdsbrottslighet ställer krav på kommunens arbete med krisberedskap, informationssäkerhet och kontroller i samband med utbetalning av skattepengar. Att etablera arbetssätt och kompetens kring dessa frågor är ett arbete som behöver involvera många av kommunens medarbetare.

3 Kommunens organisation

3.1 Kommunkoncernen

Den kommunala koncernen består av Tidaholms kommun och kommunens bolag.

3.2 Politisk organisation

Den politiskt valda organisationen utgörs av kommunfullmäktige, kommunstyrelse och följande nämnder:

- Barn- och utbildningsnämnden
- Kultur- och fritidsnämnden
- Samhällsbyggnadsnämnden
- Social- och omvårdnadsnämnden
- Jävsnämnden
- Valnämnden
- Nämnden för samhällsskydd mellersta Skaraborg (SMS).

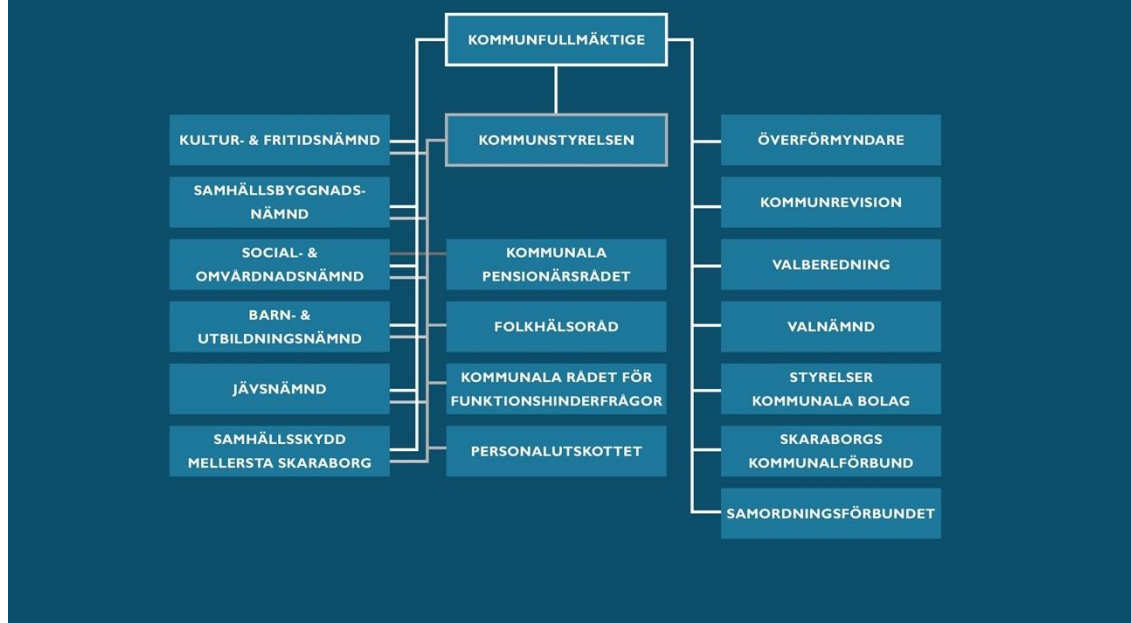
Samtliga nämnder, förutom jävsnämnden och valnämnden, har ett arbetsutskott som bereder de ärenden som ska hanteras i nämnden. Kommunstyrelsen har även ett personalutskott.

Nämnden för samhällsskydd mellersta Skaraborg (SMS) har samhällsskyddsansvar för Falköping, Götene, Skara och Tidaholms kommuner. Nämnden med tillhörande förvaltning har sitt säte i Falköpings kommun.

Överförmyndaren, kommunrevisionen, valberedningen, valnämnden samt de kommunala bolagen arbetar på uppdrag av kommunfullmäktige. Fullmäktige utser även kommunens representanter i Skaraborgs kommunalförbund och Samordningsförbundet.

Det kommunala pensionärsrådet bereder vissa ärenden till social- och omvårdnadsnämnden. Folkhälsorådet och det kommunala rådet för funktionshinderfrågor bereder vissa ärenden till kommunstyrelsen.

POLITISK ORGANISATION

3.3 Förvaltning

Tidaholms kommun har sex förvaltningar som bistår nämnder och kommunstyrelse med utredning, planering och utförande av tjänster:

- Barn- och utbildningsförvaltningen
- Jävsförvaltningen
- Kommunledningsförvaltningen
- Kultur- och fritidsförvaltningen
- Samhällsbyggnadsförvaltningen
- Social- och omvårdnadsförvaltningen.

Varje förvaltning leds av en förvaltningschef. Kommunledningsförvaltningen leds av kommundirektören, som är kommunens ledande tjänsteperson. Kommundirektören leder även Tidaholms kommuns ledningsgrupp (KLG) i vilken samtliga förvaltningschefer samt ekonomichef, personalchef, IT-chef och kanslichef ingår.

3.4 Kommunala bolag

Koncernen Tidaholms Energi AB

Koncernen består av moderbolaget Tidaholms Energi AB (TEAB) samt dotterbolagen Tidaholms Elnät AB (TENAB), Tidaholms Bostadsbolag AB (TBAB), 20 procent av Bosnet AB samt 3 procent av Netwest Sweden AB. Tidaholms Energi AB ska utöva en aktiv styrning och ledning av de bolag som ingår i koncernen. Enligt ägardirektiven ska de kommunala bolagen bidra till ett hållbart samhälle och vara ett föredöme i miljöfrågor.

Tidaholms Energi AB

Som energibolag är Tidaholms Energi AB kommunens redskap för att bedriva produktion och försäljning av el och fjärrvärme. Bolaget ska även anlägga och underhålla IT-infrastruktur samt stadsnätutbyggnad inom Tidaholms kommun på marknadsmässiga villkor.

Tidaholms Elnät AB

Tidaholms Elnät AB bedriver distribution av el. Bolaget ska även arbeta aktivt med att stärka Tidaholms kommuns attraktionskraft och tillväxt.

Tidaholms Bostads AB

Tidaholms Bostadsbolag AB är kommunens allmännyttiga bostadsbolag. Bolaget ska främja en god bostadsförsörjning och lokalförsörjning i Tidaholms kommun. Bolaget äger och förvaltar 300 lägenheter samt lokaler, garage och parkeringsplatser i anslutning till bostadshusen. Bolaget förvaltar och äger även industrifastigheter.

Bosnet AB

Bosnet AB har sitt säte i Karlsborg och ägs med 20 procent vardera av Tidaholms Energi AB, Hjo Energi AB, Karlsborgs Energi AB, Tibro Energi AB och VänerEnergi AB. Som stadsnätoperatör ska bolaget främja telekommunikationsutvecklingen i ägarkommunerna. Detta gör bolaget genom att stötta och samordna ägarnas utveckling på området.

4 Målstyrning i Tidaholms kommun

4.1 Modell för målstyrning

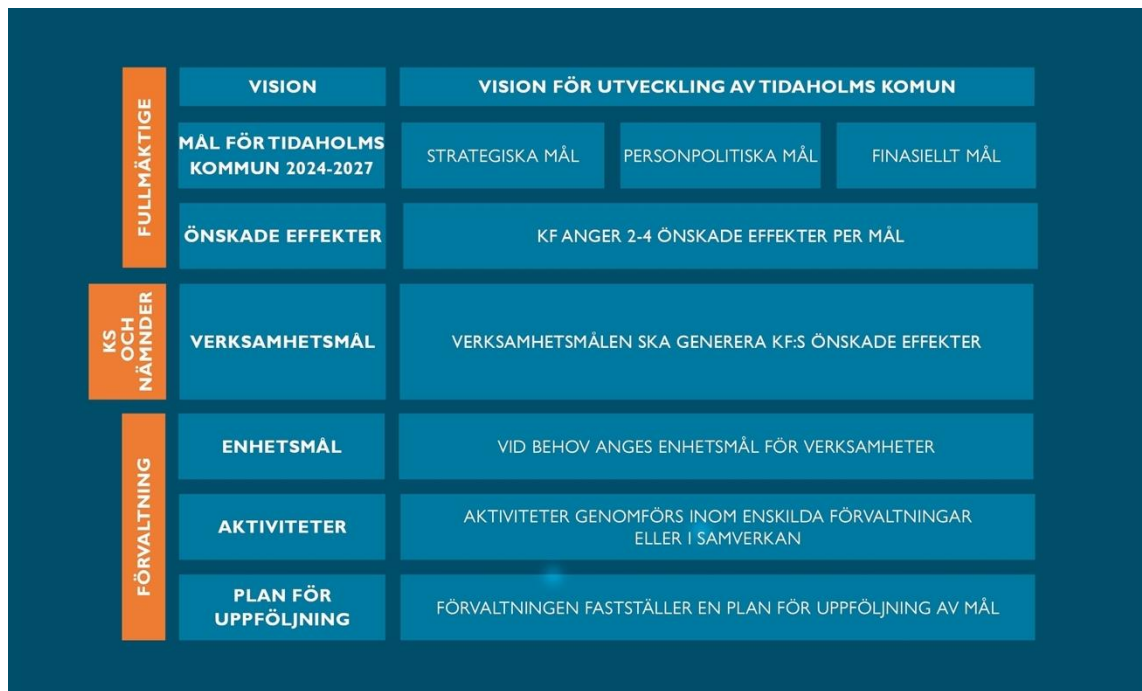
Kommunfullmäktige styr kommunens utvecklingsarbete genom att sätta mål, fördela medel och följa upp utfallet. Vart fjärde år fastställer fullmäktige strategiska, personalpolitiska och finansiella mål för hela kommunen. För varje mål anger fullmäktige en eller flera önskade effekter. En eller flera nämnder uppdras att anta verksamhetsmål som styr utvecklingen av nämndens verksamheter på ett sådant sätt att den önskade effekten uppnås. På så vis styr fullmäktige vilken utveckling kommunen ska sträva mot, men inte på vilket sätt varje nämnd ska gå tillväga i detta arbete.

Inför varje verksamhetsår fastställer fullmäktige en strategisk plan och budget för Tidaholms kommun. Budgeten anger hur kommunens medel fördelas till kommunstyrelse och nämnder. Det ska tydligt framgå i budgeten hur planerade investeringar och fördelningen av medel förhåller sig till fullmäktiges mål för kommunens utveckling och ambitionsnivåer för utförandet av kommunens välfärdsuppdrag. Varje nämnd beslutar i sin tur om en verksamhetsplan som innehåller verksamhetsmål och detaljbudget för nämndens verksamheter under det kommande året.

De mål som fullmäktige fastställer omfattar endast en mindre del av de behov, utmaningar och möjligheter som kommunen har att arbeta med. Det målstyrda arbetet utgör, tillsammans med en budget som stödjer målen, en kraftsamling kring de frågor som fullmäktige anser är särskilt angelägna att hantera och utveckla. Fullmäktiges avsikt med målen är att stärka kommunens förmåga att utföra sina uppdrag som välfärdsleverantör, arbetsgivare och samhällsutvecklare.

De nämnder som omfattas av målstyrningen är barn- och utbildningsnämnd, samhällsbyggnadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden och social- och omvårdnadsnämnden. Krisledningsnämnden, valnämnden, jävsnämnden omfattas inte av Tidaholms kommuns målstyrning. Uppdrag och ansvarsområden för samtliga nämnder anges i de reglementen som fullmäktige har fastställt.

Läs mer om Tidaholms kommuns modell för målstyrning i *Riktlinje målstyrning*, fastställd av kommunstyrelsen 2022-11-30.

4.2 Metod vid bedömning av måluppfyllelse

För varje strategisk plan och budget ska kommunledningsförvaltningen ta fram en plan för uppföljning. En sådan plan anger i detalj vilka underlag som ska sammanställas och analyseras vid uppföljning av respektive mål och önskad effekt.

Följande princip bestämmer graden av måluppfyllelse för fullmäktiges mål:

- Ett mål uppnås då samtliga önskade effekter som knyts till målet uppnås.
- Ett mål uppnås delvis då alla önskade effekter förutom en uppnås.
- Ett mål uppnås inte då flera önskade effekter ej uppnås.

För önskade effekter finns två möjliga utfall:

- Den önskade effekten uppnås.
- Den önskade effekten uppnås inte.

4.3 Vision för Tidaholms kommun

Kommunfullmäktige har antagit en vision som beskriver hur Tidaholms kommun ska utvecklas på lång sikt. Visionen lyder:

I Tidaholms kommun ska vi kunna leva och bo i en god livsmiljö som skapar trygghet, omtanke och utveckling för både individ och företag. Tidaholms kommun ska vara trygg och säker att bo, vistas och verka i och ge samma möjligheter för alla invånare. Därför är samverkan med andra aktörer i samhället viktigt. Omtanken är vår ledstjärna i vardagen för våra medborgare, vår miljö, vårt klimat, nästa generation och vår framtid. Gemensamt ansvar och samarbete mellan kommuninvånare, beslutsfattare, förvaltning, organisationer/föreningar och lokala företagare ger förutsättningar för en stark handlingskraft och utveckling för individer och företag.

4.4 Mål för Tidaholms kommun 2024–2027

Kommunfullmäktige har fastställt strategiska mål och personalpolitiskt mål för perioden 2024–2027 den 26 juni 2023. Kommunfullmäktige väntas fatta beslut om finansiellt mål för samma period i oktober 2023.

Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030 pekar ut riktningen för Västra Götalands utveckling till 2030 med följande mål: ”Tillsammans gör vi Västra Götaland till ett föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.”

Delregional utvecklingsstrategi för Skaraborg 2030 tar sin utgångspunkt i den regionala strategin, och beskriver hur de 15 kommunerna i Skaraborg ska kraftsamla tillsammans för att hantera flera stora samhällsutmaningar och ställa om till ett mer hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Skaraborgs kommunalförbund har med denna strategi antagit två effektmål:

1. Skaraborg är en arbetsmarknadsregion, Sveriges fjärde största.
2. Skaraborg har 300 000 invånare.

Målen för Tidaholms kommun år 2024–2027 ligger i linje med den regionala och delregionala utvecklingsstrategin. Målen ska styra kommunens utvecklingsarbete på ett sätt som stärker kommunens förutsättningar att hantera flera stora samhällsutmaningar. Målen ska också främja kommunens möjligheter att bidra till – och dra nytta av – den utveckling som sker i Skaraborg.

Delregional utvecklingsstrategi för Skaraborg 2030 lyfter särskilt fram vikten av att Skaraborgs kommuner samverkar för att nå strategins mål. På samma sätt är det både värdefullt och nödvändigt för Tidaholms kommun att samverka med andra kommuner och aktörer för att förverkliga fullmäktiges mål.

I Tidaholms kommun antar varje nämnd verksamhetsmål som utvecklar nämndens verksamheter i en riktning som stödjer fullmäktiges mål för kommunen. Verksamhetsmål som anger att samverkan ska ske inom ett visst område bör även ange vilka nyttor en sådan samverkan ska medföra. Det kan till exempel vara att öka effektiviteten och minska kostnader, att förbättra tillgången till information och tjänster, att förbättra kvaliteten på offentliga tjänster och bättre möta de rättigheter och skyldigheter som invånare har, eller att skapa nya innovativa lösningar som underlättar för kommunen att hantera utmaningar.

Genom att samla våra krafter – i Tidaholms kommun och i Skaraborg – stärker vi förmågan att utveckla samhälle och välfärd.

Sammanställning av mål för Tidaholms kommun

	Typ av mål	Mål
1	Strategiskt mål	I Tidaholms kommun vill fler leva och utvecklas
2	Strategiskt mål	Tidaholms kommun erbjuder goda förutsättningar för långsiktigt hållbar tillväxt
3	Strategiskt mål	Tidaholms kommun levererar robust välfärd genom verksamhetsutveckling och teknik
4	Personalpolitiskt mål	Tidaholms kommuns medarbetare trivs och utvecklas
5	Finansiellt mål	Tidaholms kommun har en god ekonomisk hushållning

4.4.1 Strategiskt mål I: I Tidaholms kommun vill fler leva och utvecklas

Skaraborgs kommunalförbund har antagit målet att Skaraborg har 300 000 invånare år 2030. För att nå målet krävs att Skaraborgs 15 kommuner tillsammans växer med 30 000 invånare, jämfört med år 2022. Kommunfullmäktiges ambition är att Tidaholms kommun under perioden 2024–2027 växer till 13 000 invånare, jämfört med 12 839 invånare år 2022.

Befolkningsprognosen från mars 2023 beräknar att invånarantalet i Tidaholms kommun minskar fram till år 2030. Prognosen anger även att andelen äldre invånare ökar medan andelen invånare i förvärvsarbetsålder minskar i kommunen. En liknande demografisk utveckling sker i hela landet. En sådan utveckling medför att den demografiska försörjningskvoten stiger vilket innebär att färre individer behöver försörja och ta hand om fler. Med fler äldre invånare ökar även behoven av äldreomsorg.

Genom att möjliggöra för fler invånare att leva och utvecklas i Tidaholms kommun skapas goda möjligheter för kommunen att behålla och utveckla en god kommunal välfärd och service. Genom att växa som boendekommun bidrar Tidaholm också till den gemensamma målsättningen om ett ökat antal invånare i Skaraborg.

Tidaholms kommun har flera styrkor som boendekommun – särskilt för barnfamiljer. Här finns en god livsmiljö med frisk luft och vidsträckt friluftsområden, ett stort utbud av kultur- och fritidsaktiviteter, grundskolor där eleverna är trygga, ett väl utbyggt fibernät, en sammanhållen och cykelvänlig tätort liksom mindre samhällen med närhet till kommunal service, skog, bad och fiske. I Tidaholms kommun finns också jämförelsevis goda möjligheter att ta sig in på bostadsmarknaden.

Önskade effekter för strategiskt mål I

1. Tidaholms kommun har 13 000 invånare år 2027. Invånarantalet ökar från 12 839 år 2022 till 12 850 antal år 2024, 12 900 antal år 2025, 12 950 antal år 2026 och slutligen 13 000 år 2027.

Kommunstyrelsen och kultur- och fritidsnämnden uppdras att anta verksamhetsmål som stärker intresset för Tidaholm som boendekommun och bidrar till den önskade effekten. Effekten följs upp med statistik från SCB.

2. Tidaholms kommun skapar förutsättningar för byggnation av minst 65 bostäder till och med år 2027, samt erbjuder de plan och markförutsättningar som krävs.

Byggnation av 65 nya bostäder möjliggör för ytterligare 161 personer att bosätta sig i kommunen, givet att det i genomsnitt bor 2,5 personer i varje bostad. Samhällsbyggnadsnämnden uppdras att anta verksamhetsmål som ger den önskade effekten. Effekten följs upp med data från Tidaholms kommun.

3. Tidaholms kommun skapar förutsättningar för kommunens verksamheter i takt med befolkningsutvecklingen.

Barn- och utbildningsnämnden samt social- och omvårdnadsnämnden uppdras att anta verksamhetsmål som ger den önskade effekten. Effekten följs upp genom att dokumentation av utfört arbete och dess resultat analyseras.

4. Tidaholms kommun bedriver ett strategiskt arbete för utveckling av pendlingsmöjligheter mellan Tidaholms kommun och större tätorter i närområdet

Kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden uppdras att anta verksamhetsmål

som ger den önskade effekten. Effekten följs upp genom att dokumentation av utfört arbete och dess resultat analyseras.

4.4.2 Strategiskt mål 2: Tidaholms kommun erbjuder goda förutsättningar för långsiktigt hållbar tillväxt

Tidaholms kommun ska vara med och utveckla Skaraborg till Sveriges fjärde största arbetsmarknadsregion år 2030, i enlighet med den delregionala utvecklingsstrategin. Tillväxt som ger fler arbetstillfällen i kommunen främjar utvecklingen av Tidaholms kommun som samhälle och boendekommun. Tillväxt främjar även kommunens förutsättningar att bedriva och utveckla välfärd och service. Därför ska Tidaholms kommun verka för att fler arbetsgivare inom den privata, offentliga och civila sektorn etablerar och utvecklar verksamheter i kommunen.

Tidaholms kommun ska erbjuda ett företagsklimat som ger goda förutsättningar för tillväxt. Kommunen ska utveckla företagsklimatet genom att arbeta med frågor som rör dialog, bemötande, service och samverkan med näringslivet. Genom att utveckla samverkan mellan skola, näringsliv och andra arbetsgivare kan kommunen främja tillgången till arbetskraft med rätt kompetens och stärka elevernas möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden.

Kommunen ska erbjuda goda möjligheter att planera för etablering och expansion av verksamheter genom att ha en tomt- och markreserv med el- och energiförsörjning. Kommunen ska även bedriva ett strategiskt arbete som skapar intresse för de möjligheter som finns att etablera och utveckla verksamheter i kommunen. Närheten och möjligheten till personlig kontakt med kommunen är två styrkor som behöver lyftas fram i detta arbete.

Önskade effekter för strategiskt mål 2

5. Tidaholms kommun har ett bra företagsklimat. Senast år 2027 ska kommunen få minst 4,0 i sammanfattande omdöme vad gäller företagsklimat i Svenskt Näringslivs enkät till företagare i kommunen.

Kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden uppdras att anta verksamhetsmål som ger den önskade effekten. Kommunstyrelsen samordnar kommunens arbete med denna effekt samt för dialog med de kommunala bolagen. Effekten följs upp genom analys av Svenskt Näringslivs enkät om företagsklimat i Tidaholms kommun.

6. Tidaholms kommun har en tomt- och markreserv med el- och energiförsörjning vilket innebär att kommunen löpande tillskapar och förädlar ny mark för olika typer av ändamål.

Samhällsbyggnadsnämnden uppdras att anta verksamhetsmål som ger den önskade effekten. Kommunstyrelsen för dialog med de kommunala bolagen i frågor som rör el- och energiförsörjning. Effekten följs upp genom att kommunens arbete med plan för markförsörjning analyseras.

7. Tidaholms kommun bedriver ett strategiskt arbete för att få fler arbetsgivare inom den privata, offentliga och civila sektorn att etablera sig och utveckla sin verksamhet i kommunen.

Kommunstyrelsen och kultur- och fritidsnämnden uppdras att anta verksamhetsmål som ger den önskade effekten. Effekten följs upp genom att dokumentation av utfört arbete och dess resultat analyseras. Även statistik som beskriver arbetsmarknad och näringsliv i Tidaholms kommun kan analyseras.

4.4.3 Strategiskt mål 3: Tidaholms kommun levererar robust välfärd genom verksamhetsutveckling och teknik

Världen, Sverige och Tidaholms kommun präglas av ett antal genomgripande förändringskrafter som i snabb takt förändrar samhället och välfärdens förutsättningar. Några exempel är digitalisering och utvecklingen av artificiell intelligens, klimatförändringar och förändrade villkor för el- och energiförsörjning. Med en växande andel äldre invånare och stora pensionsavgångar förändras också invånarnas behov av välfärd och kommunernas behov av kompetensförsörjning.

Ett av tre mål för den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021–2030 är att bygga ett robust och sammanhållet samhälle som kan möta både kända och oförutsedda utmaningar och vända dessa till möjligheter. För Tidaholms kommun handlar det om att bygga robusta verksamheter med god beredskap och förmåga att leverera välfärd även under förändrade villkor. För att skapa och upprätthålla ett sammanhållet samhälle finns också behov av att utveckla det förebyggande och hälsofrämjande arbetet med såväl unga som vuxna och äldre.

Genom att använda beprövade metoder för verksamhetsutveckling och utveckla arbetssätt som drar nytta av ny teknik ska Tidaholms kommun leverera robust och driftsäker välfärd som ger mesta möjliga nytta för invånaren i förhållande till de resurser som kommunen tar i anspråk.

Önskade effekter för strategiskt mål 3

8. Tidaholms kommun bedriver och samordnar hållbar verksamhetsutveckling som ger ökad nytta i förhållande till ianspråktagna resurser – genom att använda beprövade metoder och ny teknik.

Barn- och utbildningsnämnden, social- och omvårdnadsnämnden samt kommunstyrelsen uppdras att anta verksamhetsmål som ger den önskade effekten. Kommunstyrelsen erbjuder berörda nämnder stöd i detta arbete och för dialog med de kommunala bolagen i berörda frågor. Effekten följs upp genom att dokumentation av utfört arbete och dess resultat analyseras.

9. Tidaholms kommun ökar tillgängligheten till information, tjänster och service för invånare, besökare och arbetsgivare med hjälp av digitala lösningar.

Barn- och utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, social- och omvårdnadsnämnden samt kommunstyrelsen uppdras att anta verksamhetsmål som ger den önskade effekten. Kommunstyrelsen erbjuder berörda nämnder stöd i detta arbete. Effekten följs upp genom analys av kommunens utbud av digitala tjänster och statistik som beskriver hur dessa tjänster används.

4.4.4 Personalpolitiskt mål: Tidaholms kommuns medarbetare trivs och utvecklas

Personalen är Tidaholms kommuns viktigaste resurs. Att personalen trivs och utvecklas i sitt arbete är avgörande för verksamheternas förmåga att leverera välfärd och service av god kvalitet till kommunens invånare, besökare och arbetsgivare.

Sverige har en tilltagande brist på arbetskraft. Detta medför att kompetensförsörjningen till kommunens verksamheter blir en utmaning.

Tidaholms kommun ska bedriva ett kontinuerligt förbättringsarbete som främjar medarbetarnas trivsel och utveckling. Tidaholms kommun ska också erbjuda chefer

goda möjligheter att utveckla sitt ledarskap. På så sätt stärks Tidaholms kommuns arbetsgivarattraktivitet, det vill säga förmåga att attrahera, rekrytera, behålla och utveckla personal.

Önskade effekter för personalpolitiskt mål

10. Medarbetare i Tidaholms kommun trivs med sin arbetsituation och sina utvecklingsmöjligheter.

Barn- och utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, social- och omvårdnadsnämnden samt kommunstyrelsen uppdras att anta verksamhetsmål som syftar till att uppnå denna effekt. Kommunstyrelsen ska stödja ett utvecklingsarbete i vilket flera eller samtliga nämnder deltar. Effekten kan följas upp med en enkät till kommunens medarbetare minst en gång per år.

11. Chefer i Tidaholms kommun utvecklar aktivt sitt ledarskap.

Barn- och utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, social- och omvårdnadsnämnden samt kommunstyrelsen uppdras att anta verksamhetsmål som syftar till att uppnå denna effekt. Kommunstyrelsen ska leda och samordna ett utvecklingsarbete i vilket samtliga nämnder deltar. Effekten kan följas upp med en enkät, fokusgrupp eller intervjuer med berörda chefer minst en gång per år.

4.4.5 Finansiellt mål: Tidaholms kommun har en god ekonomisk hushållning

Enligt 1 kap. § 1 kommunallagen (2017:725) ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Ordning och reda i kommunens ekonomi är förutsättningen för en god och hållbar utveckling.

Kommunens verksamhet har inte som syfte att generera vinst, men överskott är absolut nödvändigt för att långsiktigt kunna driva bra verksamhet. Att visa överskott på grund av tillfälliga realisationsvinster eller dylikt är dock *inte* långsiktigt hållbart sätt att bygga en budget.

God ekonomisk hushållning är inte att förbruka sin förmögenhet för att täcka löpande behov, och inte att finansiera driftskostnader med lån. Balanskravet innebär ”att klara nollan” och det ska ses som en miniminivå för vad kommunen ska prestera. Noll är dock för lite av flera anledningar. Det gäller att ha beredskap för det oväntade, eftersom det alltid tendera att inträffa.

God ekonomisk hushållning är inte enbart det ekonomiska resultatet. Genom att sätta mål och riktlinjer för de olika verksamheterna och sedan följa upp dem, synliggörs vad som faktiskt görs och vad kommunens invånare får för de skattemedel som kommunen använder.

Tidaholms kommun ska ha ett resultat och en soliditet som ger kommunen en långsiktigt hållbar ekonomi. Det innebär att kommunens resultat och soliditet kan tillåtas minska i samband med att investeringar för framtiden genomförs, för att sedan återställas till nivåer som är långsiktigt hållbara. Det betyder att i samband med den årliga hanteringen av kommande årsbudget skall avstämning göras så att det finansiella målet uppnås under planperioden 2024–2027 med upparbetat resultat till och med föregående årsbokslut som grund.

10 miljoner kronor är den nivå som krävs för att klara en årlig lånefinansiering på genomsnitt 65 miljoner kronor per år (finansiering av investeringar för skattefinansierad verksamhet) under perioden 2024–2027.

Syftet med att ha en god soliditet är att upprätthålla en långsiktigt välskött ekonomi utifrån god ekonomisk hushållning. Soliditetsnivån i kombination med resultatnivån styr investeringsnivån över planeringsperioden.

Önskade effekter för finansiellt mål

12. Årets resultat ska som ett genomsnitt uppgå till minst 10 miljoner kronor av skatter, generella statsbidrag och kommunal utjämning under perioden 2024–2027.

Barn- och utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, social- och omvårdnadsnämnden samt kommunstyrelsen uppdras att anta verksamhetsmål som syftar till att nå ett resultat som är i balans med nämndens budgeterade resultat.

13. Soliditetsnivån ska som genomsnitt ej understiga 25 procent (exkl. pensionsåtaganden) per år för perioden 2024–2027.

4.5 Agenda 2030

Kommunfullmäktige väntas fatta beslut om genomförande av Agenda 2030 i oktober 2023.

4.5.1 Förutsättningar för genomförande av Agenda 2030

Genom att arbeta med de personalpolitiska och finansiella målen för Tidaholms kommun ska kommunen skapa förutsättningar för arbete med Agenda 2030.

Personalpolitiskt mål: Tidaholms kommuns medarbetare trivs och utvecklas

Tidaholms kommun ska utveckla en god arbetsgivarattraktivitet. Genom att stärka kommunens förmåga att attrahera, rekrytera, behålla och utveckla personal, stärks även kommunens möjligheter att bidra till målen i Agenda 2030.

Finansiellt mål: Tidaholms kommun har en god ekonomisk hushållning

Genom att behålla en god ekonomisk hushållning stärks även kommunens möjligheter att bidra till målen i Agenda 2030.

4.5.2 Genomförande av Agenda 2030

Kommunen arbetar med genomförande av Agenda 2030 inom ramen för de strategiska målen. Genom att uppnå de strategiska målen närmar sig kommunen även de globala målen.

Strategiskt mål 1: I Tidaholms kommun vill fler leva och utvecklas

Tidaholms kommun ska verka för att antalet invånare i Tidaholms kommun ökar. Med fler invånare har kommunen bättre förutsättningar att bedriva verksamheter med god kvalitet och ekonomi, vilket i sin tur stärker kommunens möjligheter att bidra till målen i Agenda 2030.

Strategiskt mål 2: Tidaholms kommun erbjuder goda förutsättningar för långsiktigt hållbar tillväxt

Genom att främja en hållbar tillväxt ska Tidaholms kommun, tillsammans med näringsliv och andra arbetsgivare, bidra till mål 8, 9 och 12.

Strategiskt mål 3: Tidaholms kommun levererar robust välfärd genom verksamhetsutveckling och teknik

Genom att leverera robust välfärd som främjar ett sammanhållet samhälle ska Tidaholms kommun bidra till mål 1, 2, 3, 4, 5, 10 och 16.

Kommunen arbetar även med genomförande av Agenda 2030 på följande sätt:

Tidaholms kommuns arbete med miljö och klimat

Genom att genomföra kommunens strategi för ekologisk hållbarhet och förverkliga kommunens klimatlöften enligt Klimat 2030 samhälle ska Tidaholms kommun bidra till mål 11, 13, 14 och 15.

Fullmäktiges utformning av ägardirektiv för de kommunala bolagen

Fullmäktige anger i ägardirektiven för TEAB att de kommunala bolagen ska bidra till ett hållbart samhälle och vara ett föredöme i miljöfrågor. De kommunala bolagen har därmed ansvar för att bidra till mål 7, 13, 14 och 15.

Fullmäktiges utformning av reglementen för nämnder

Fullmäktige har fastställt reglementen för nämnderna som innebär att nämnderna har i uppdrag att inom ramen för sin löpande verksamhet bidra till mål 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 14, 15 och 16. Kommunens och nämndernas ansvar för att arbeta med dessa mål framgår även av skollagen, plan- och bygglagen, socialtjänstlagen och miljöbalken. Vidare ska kommunen och dess nämnder följa FN:s barnkonvention och kvinnokonvention, vilket också främjar nämnda mål.

5 Ekonomiska förutsättningar och budget

Den omvärldsanalys som presenteras i avsnitt 2 beskriver hur Tidaholms kommun påverkas av den demografiska utvecklingen och ett ökat behov av välfärdstjänster i framtiden. I avsnitt 5 beskrivs de ekonomiska förutsättningarna för Tidaholms kommun under de kommande åren. Därefter presenteras kommunens budget för år 2024 och plan för 2025–2026.

5.1 Ekonomiska förutsättningar

Befolkningsprognos

Under 2022 ökade folkmängden i Tidaholms kommun med 14 personer, från 12 825 till 12 839 invånare. Orsaken till den ökade befolkningen var ett flyttnetto på 14 personer och ett födelsenetto på -9 personer. Enligt kommunens befolkningsprognos daterad 2023-04-19 prognostiseras en befolkningsminskning med 297 invånare under perioden 2022 till 2023, från 12 839 till 12 542 personer. Under samma period stiger medelåldern bland kommunens invånare, från 44,2 till 46 år.

Kommunfullmäktiges avsikt med målen för Tidaholms kommun år 2024–2027 är att bedriva ett utvecklingsarbete som medför att antalet kommuninvånare ökar.

Demografi

Den demografiska utvecklingen i Sverige och i Tidaholms kommun påverkar kommunens ekonomi och förutsättningar att utföra sina uppdrag. Ett minskat invånarantal förstärker ytterligare den demografiska försörjningskvoten, där invånarantalet i icke-arbetsför ålder kommer att öka samtidigt som åldersgruppen i arbetsför ålder minskar. Detta medför ökade andelar eller volymer av invånare som tar del av kommunens välfärdsverksamheter såsom barnomsorg, skola och äldreomsorg. Sedan 2014 har den demografiska försörjningskvoten för Tidaholms kommun ökat från 0,79 till 0,88 (år 2021). Ett värde över 1 innebär att gruppen äldre och yngre är större än gruppen i arbetsför ålder (20–64 år).

Inflation och pensionskostnader

Enligt SKR:s prognos (Cirkulär 23:36) präglas den globala ekonomin fortsatt av hög inflation och stigande räntor. Bakgrunden är de störningar i utbud och efterfrågan till följd av pandemin, Rysslands anfallskrig mot Ukraina och expansiv ekonomisk politik. För att få kontroll över den höga inflationen har främst penningpolitiken lagts om med stigande räntor som följd. Arbetsmarknaden har utvecklats starkt under det första halvåret 2023 och likaså lönesumman. En försämrad utveckling på arbetsmarknaden under 2024 förutspås dock leda till en inbromsning av skatteunderlagets ökningstakt. Därefter ökar skatteunderlaget i snabbare takt när konjunkturen återhämtar sig. Inflationen bedöms falla tillbaka och nå Riksbankens inflationsmål under andra hälften av nästa år. Mycket av nedgången beror främst på prisökningarna på energi under hösten 2022. Prisökningarna är fortfarande höga, men ändå på lägre nivåer än tidigare, vilket förklarar den inflationsnedgång som kommer fortsätta under 2024. Räntesänkningar bedöms påbörjas som följd under andra kvartalet 2024.

Återhämtning behöver dock anpassa sig till permanent högre prisnivåer, och ekonomin befinner sig fortsatt under 2024 i lågkonjunktur. Köpkraften förväntas falla. Förutom att priser och löner stiger och därigenom påverkar kommuner och regioners kostnader för verksamheten så ökar pensionskostnaderna. Det är främst prisbasbeloppets förändring och hur det slår på värderingen av kommunens pensionsskuld som påverkar resultaten negativt, men även det nya pensionsavtalet för sektorn påverkar. Med det nya avtalet går kommuner (och regioner) från ett förmånsbestämt till ett avgiftsbestämt pensionssystem. Pensionsavsättningarna höjs samtidigt som arbetsgivarna får ökade möjligheter att förutse uppkomna pensionskostnader.

Investeringar

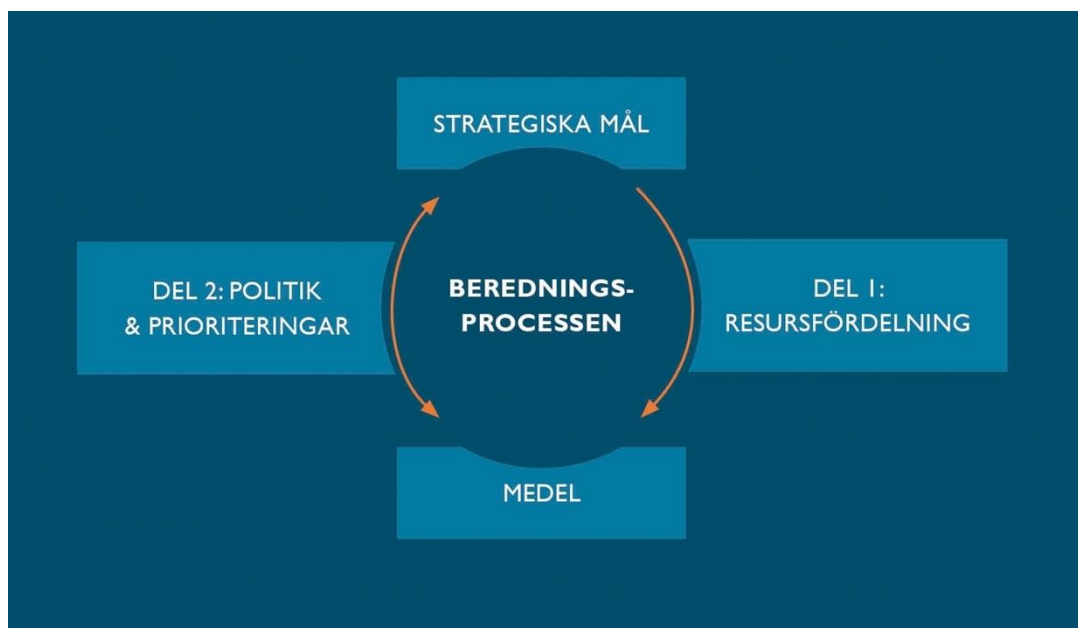
De stora investeringsbehov som finns på nationell nivå finns även i Tidaholms kommun. För att klara dessa investeringar måste kommunen under budgetperioden 2024–2026 öka sin långfristiga låneskuld. Mer information om investeringar finns nedan.

De kommande årens investeringsbehov sammanfaller med att skatteunderlagets tillväxttakt minskar. Detta medför att tillkommande och ökade kapital- och driftskostnader sätter ytterligare kostnadspress på verksamheterna.

Vidare pressas kommunens totala nettokostnader av tillkommande drifts- och kapitalkostnader för nya investeringar. De nya investeringarna kommer att ta utrymme från befintliga verksamheter i budgetar under kommande år. Under budgetperioden prognostiseras att räntorna stiger vilket ökar kommunens finansiella kostnader. Kostnaden för befintliga lån som binds om och nya lån som upptas kommer därför att vara högre.

5.2 Resursfördelning och politisk viljeinriktning

Tidaholms kommun tillämpar en resursfördelningsmodell som är baserad på pris och volym för att göra en initial fördelning av medel till nämndernas budgetramar. Därefter prioriterar och omprioriterar de förtroendevalda politikerna medel för att nå balans och harmoni mellan fullmäktiges strategiska mål och fördelningen av medel. Detta framgår av kommunens ekonomistyrningsprinciper.

De initiala budgetramarna utgår ifrån genomsnittliga ambitionsnivåer och referenskostnader hos jämförbara kommuner. Därefter justeras budgetramen för varje nämnd i enlighet med politiska prioriteringar.

Nedan definieras resursfördelningen. Utöver resursfördelningen påverkas nämndernas ramar av *verksamhetsförändringar* samt *anpassningar efter resursfördelning*. Belopp för varje del specificeras för respektive nämnd i avsnitt 6.

Resursfördelning

Resursfördelningsmodellen tar hänsyn till pris- och volymförändring mellan åren. Den ena delen är den årliga justeringen på prislapparna och den andra är volymförändringen för hela befolkningen eller respektive målgrupp.

Resursfördelningsmodellens prislappar baseras på referenskostnad, genomsnittlig nettokostnad för kommungruppen (pendlingskommun nära mindre tätort, här efter benämnd "kommungrupp") eller traditionell budgetuppräknig. För respektive nämnd anges dessa pris- och volymparametrar per verksamhet.

Referenskostnaden i tabellerna är angivna i hela kronor per brukare för respektive verksamhet. Referenskostnad för Tidaholms kommun är framräknad med antagande av andel brukare samt en framskrivning av volym baserat på befolkningsprognosen.

Genomsnittlig nettokostnad för kommungruppen är den faktiska nettokostnaden från räkenskapsammandraget 2021, uppräknat till 2024 enligt index. Kostnadsambitionsnivå är den justering som är gjord för verksamheten. 100 procent indikerar samma kostnadsambitionsnivå som genomsnittet för kommungruppen. En justering över 100 procent påvisar en högre kostnadsambitionsnivå än genomsnittet. De verksamheter som inte presenteras i tabellerna har en tilldelning beräknad med traditionell budgetuppräknig. För att hantera de ekonomiska förutsättningarna krävs att Tidaholm kommuns kostnads massa anpassas. I resursfördelningen förväntas verksamheterna bedriva verksamhet till den nettokostnad som prislappen indikerar. Det betyder att de verksamheter som bedrivs med en nettokostnad som är högre än referenskostnad behöver effektiviseras då budgetramen baseras på referenskostnad. För de verksamheter vars tilldelning utgår från kommungruppens prislapp har justeringar och anpassningar gjorts utifrån den politiska ambitionsnivån och de uppsatta strategiska målen.

5.3 Budget 2024–2026

Skatter och generella bidrag

Budgeten för 2024–2026 utgår från följande övergripande antaganden:

- Utdebiteringen är fastställd till 22:07 under hela perioden.
- Skatteunderlagsprognosen samt bidrag och avgifter bygger på prognoser från Sveriges kommuner och regioner (SKR Cirkulär 23:36, daterad 24 augusti 2023)
- Befolkningsprognos enligt uppdaterad prognos från Statisticon daterad mars 2023.
- Planerad vinstutdelning från kommunala bolagen på 10 miljoner kronor för år 2024.
- Samtliga nämnder och styrelser förväntas anpassa nettokostnader under planperioden med 1 procent årligen.

Resultatmål och soliditet

Kommunen har ett finansiellt mål: Tidaholms kommun har en god ekonomisk hushållning. Till målet hör två önskade effekter vilka avser kommunens resultat och soliditet:

- Årets resultat ska som ett genomsnitt uppgå till minst 10 miljoner kronor av skatter, generella statsbidrag och kommunal utjämning under perioden 2024–2027.
- Soliditetsnivån ska som genomsnitt ej understiga 25 procent (exkl. pensionsåtaganden) per år för perioden 2024–2027.

Tidaholms kommun ska ha ett resultat och en soliditet som ger kommunen en långsiktigt hållbar ekonomi. Det innebär att kommunens resultat och soliditet kan tillåtas minska i samband med att investeringar för framtiden genomförs, för att sedan återställas till nivåer som är långsiktigt hållbara. Det betyder att i samband med den årliga hanteringen av kommande årsbudget ska avstämning göras så att det finansiella målet uppnås under planperioden 2024–2027 med upparbetat resultat till och med föregående årsbokslut som grund.

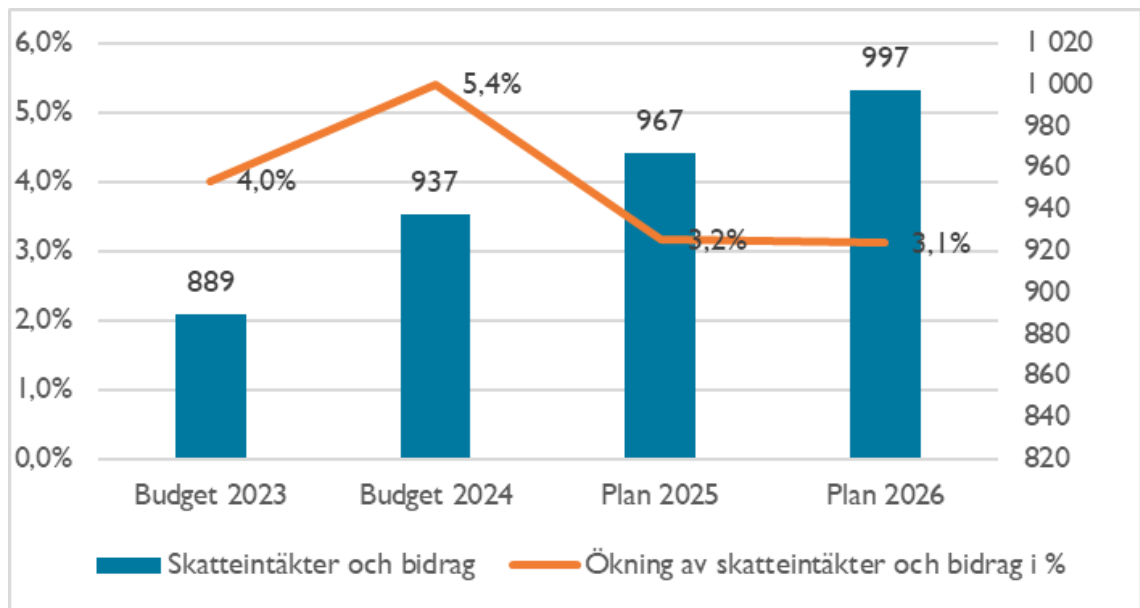
Det finansiella målet uppfylls inte för året 2024 i den lagda planen, eftersom önskade effekten för resultatmålet inte uppfylls i budgeten 2024.

Ekonomiskt nuläge

Enligt den prognos för 2023 som verksamheterna inkommit med prognostiseras underskott på cirka 30 miljoner kronor (majprognosen exklusive finansförvaltningen), jämfört med 2023 års budget. Underskottet prognostiseras inom social- och omvårdnadsnämnden där avvikelser inom verksamheterna jämfört med budget identifierats. Nämndens anpassningsåtgärder behöver säkerställa en ekonomi i balans över tid och har sin tyngdpunkt i att utveckla och förbättra förvaltningens styrning och ledning samtidigt som översyn av processer och riktlinjer genomförs. Barn- och utbildningsförvaltningen gick in i år 2023 med anpassningar, även om prognosen visar balans är det ett ansträngt ekonomiskt läge inom nämnden. Likaså inom samhällsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen har åtgärder vidtagits för en ekonomi i balans för 2023. Sammantaget innebär det att kommunen kommer att ha utmaningar redan vid ingången av 2024.

Kommunens skatteintäkter och generella bidrag för 2024 förväntas växa med 5,4 procent medan nettokostnaderna ökar med 6,6 procent. För att klara att lägga en budget i nivå med resultatmålet så behöver verksamheterna effektiviseras och anpassas under planåren.

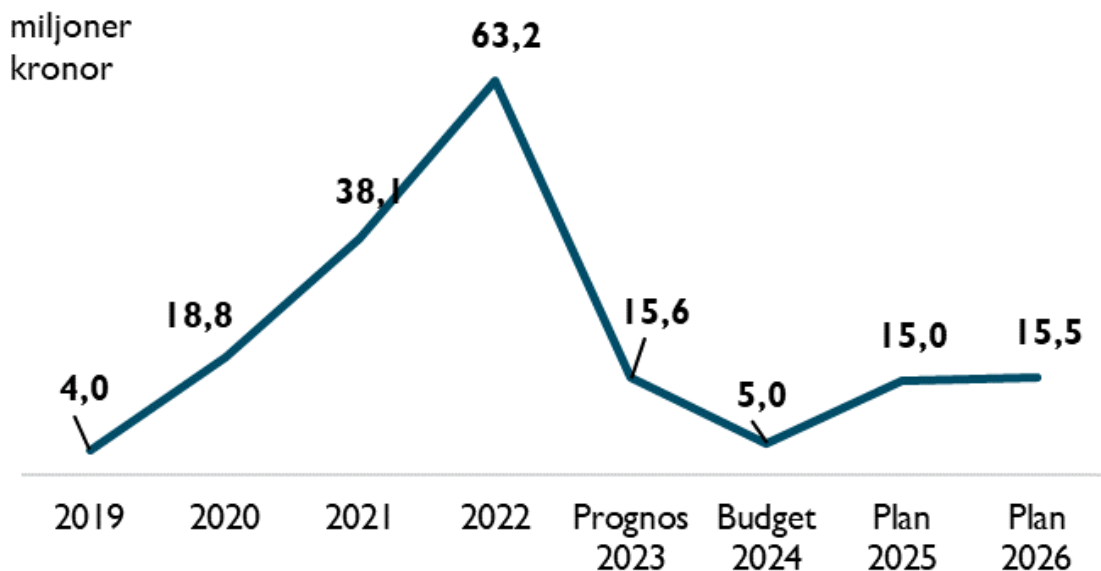
Inför 2025-2026 är ökningen av verksamheternas nettokostnader 0,8 procent respektive 2,1 procent, vilket är en lägre ökningstakt än den för skatteintäkter och bidrag. Resultatmålet i planen för 2025 och 2026 är 1,6 procent årligen, vilket är en justering från planåren i föregående budget. I föregående plan uppgick resultatmålen för 2025 och 2026 till 2,5 procent årligen.

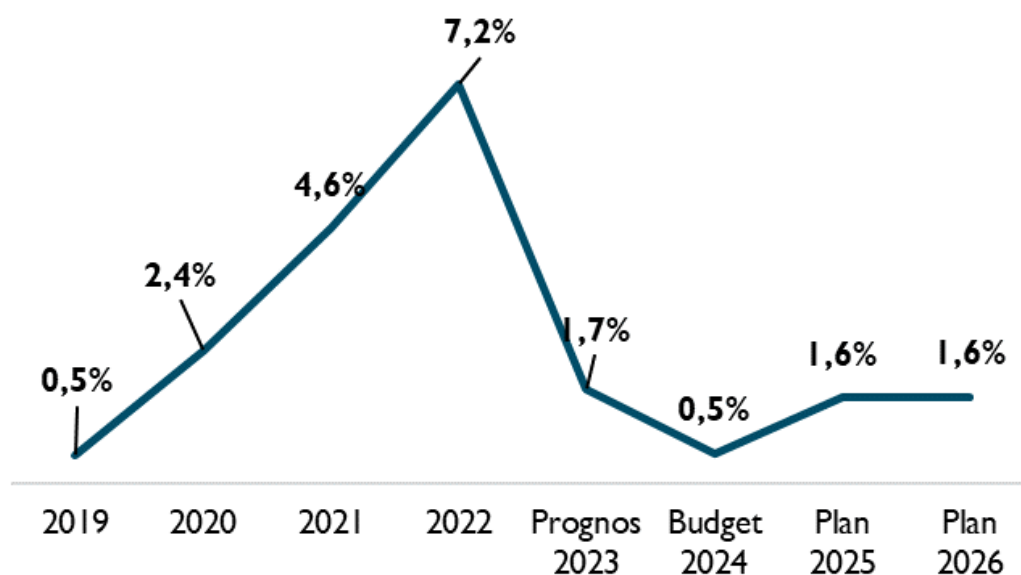

Omställningsarbete

Tidaholms kommun står som många andra kommuner inför ekonomiska utmaningar. För att ta sig an detta och samtidigt upprätthålla en hållbar verksamhet behövs det påbörjas ett långsiktigt omställningsarbete. Fördjupade analyser av verksamheter behöver göras inom relevanta områden för att identifiera potential för effektivisering och kostnadsminskningar. Arbetet planeras att genomföras med stöd av extern processledning tillsammans med nyckelpersoner från kommunens verksamheter.

Resultat

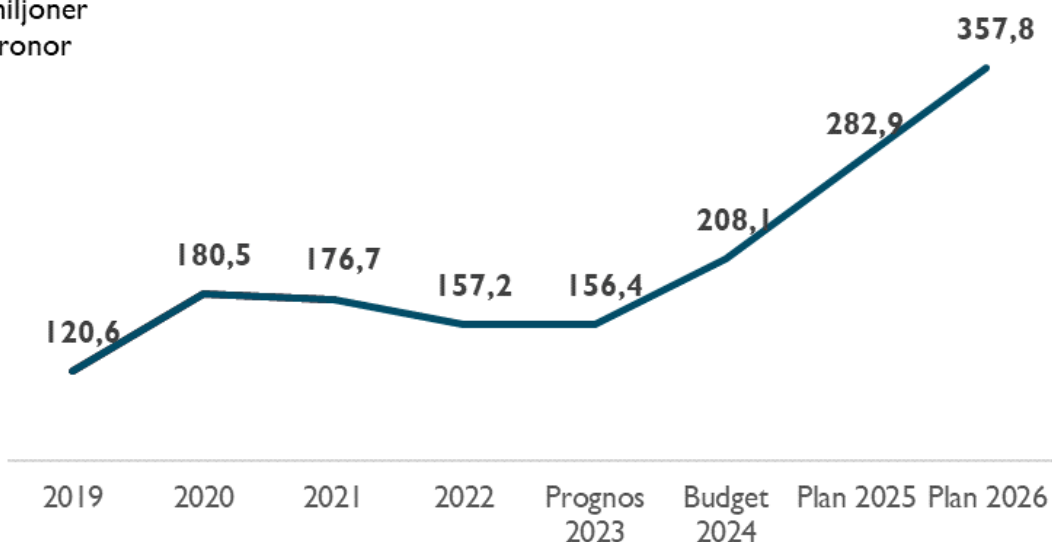

Kommunen har fortsatt stora investeringar under perioden. För att minska upplåningsbehovet krävs ett positivt resultat. Den planerade investeringsnivån medför dock ett utökat lånebehov för kommunen. Under perioden prognostiseras att räntorna stiger vilket ökar kommunens finansiella kostnader. Kostnaden för befintliga lån som binds om och nya lån som upptas kommer därför att vara högre.

Låneskuld

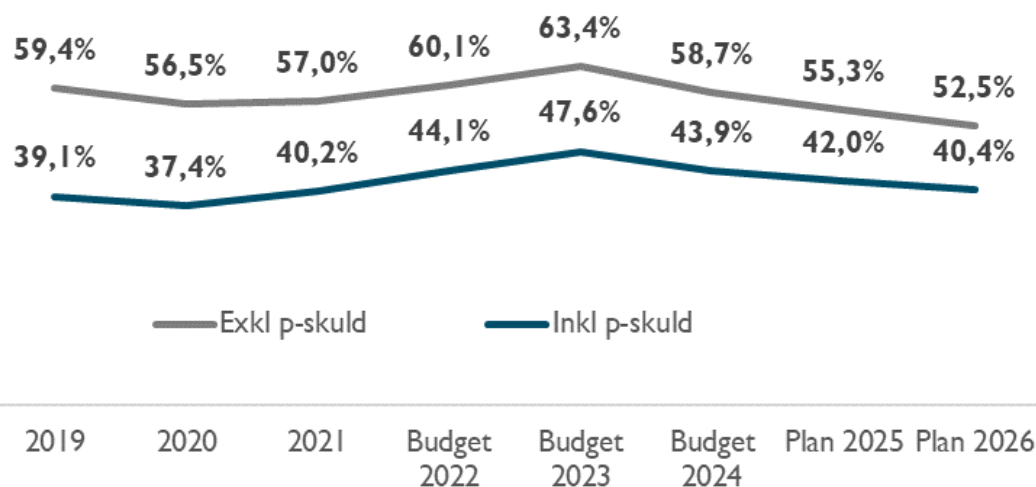
miljoner
kronor

Den höga investeringstakten kommer att medföra att Tidaholms kommun behöver öka sina långfristiga skulder. Enligt budgeten 2024–2026 finns en planerad nyupplåning om 275 miljoner kronor.

Sammantaget ökar lånebehovet för perioden jämfört med föregående plan.

Soliditet

Soliditeten för budget och planperioden ligger i enlighet med Tidaholms kommuns finansiella mål och önskad effekt där soliditetsnivån som genomsnitt ej ska understiga 25 procent (exkl. pensionsåtaganden) per år för perioden 2024–2027.

Syftet med att ha en god soliditet är att upprätthålla en långsiktigt välskött ekonomi utifrån god ekonomisk hushållning. Soliditetsnivån i kombination med resultatnivån styr investeringsnivån över planeringsperioden.

Sammanställning	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Årets resultat (tkr)	17 800	5 000	15 000	15 500
Årets resultat (%)	2,0 %	0,5%	1,6%	1,6%
Skatteintäkter och bidrag (tkr)	889 244	937 347	966 970	997 056
Ökning av skatteintäkter och bidrag (%)	4,0 %	5,4%	3,2%	3,1%
Nettokostnader (tkr)	824 535	879 244	886 466	905 402
Ökning av nettokostnader (%)	3,9 %	6,6%	0,8%	2,1%
Investeringsbudget skattefinansierat (tkr)*	137 900	93 900	126 000	115 000

*2023 inklusive tilläggsanslag och ombudgetering - exklusive VA och Renhållning.

Sammanställning	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budgetram (tkr)	824 535	879 244	886 466	905 402
Årlig förändring (tkr)		54 708	7 223	18 936
Årlig förändring (%)		6,6%	0,8%	2,1%

5.4 Ekonomisk redovisning: Resultat-, balansräkning och kassaflödesanalys

5.4.1 Resultaträkning

<i>Belopp anges i tusentals kronor</i>	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Verksamhetens intäkter				
Verksamhetens kostnader	-824 535	-879 244	-886 466	-905 402
Av- och nedskrivningar	-40 909	-45 604	-51 904	-57 654
Verksamhetens nettokostnader	-865 444	-924 848	-938 370	-963 056
Skatteintäkter	645 225	674 624	708 366	742 670
Generella statsbidrag, utjämning och fastighetsavgift	244 019	262 724	258 604	254 386
Finansiella intäkter	-	-		
Finansiella kostnader	-6 000	-7 500	-13 600	-18 500
Resultat före extraordinära poster	17 800	5 000	15 000	15 500
Extraordinära intäkter				
Extraordinära kostnader				
Årets resultat	17 800	5 000	15 000	15 500

5.4.2 Balansräkning

Tillgångar (tkr)	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	894 576	968 672	1 083 672
Maskiner och inventarier	22 525	22 525	22 525
Summa materiella anläggningstillgångar	917 101	991 197	1 106 197
Finansiella anläggningstillgångar			
Värdepapper, andelar, bostadsrätter mm	17 589	17 589	17 589
Summa finansiella anläggningstillgångar	17 589	17 589	17 589
Summa anläggningstillgångar	934 690	1 008 786	1 123 786
Bidrag till infrastruktur			
Medfinansiering E20	1 600	1 200	1 200
Summa bidrag till infrastruktur			
Omsättningstillgångar			
Förråd	75 109	75 109	75 109
Kortfristiga fordringar	75 109	75 109	75 109

Kassa och bank	15 493	31 643	6 990
Summa omsättningstillgångar	93 112	109 263	84 609
Summa tillgångar	1 029 402	1 119 249	1 209 595
Eget kapital, avsättningar och skulder (tkr)			
Eget kapital			
Årets resultat	5 000	15 000	15 500
Resultatutjämningsreserv	91 735	91 735	91 735
Lokal utvecklingsreserv	7 429	7 429	7 429
Övrigt eget kapital	500 143	505 142	520 142
Summa eget kapital	604 306	619 306	634 806
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner o liknande förpliktelser	11 918	11 918	11 918
Avsättning bidrag till infrastruktur	11 116	11 116	11 116
Summa avsättningar	23 034	23 034	23 034
Skulder			
Långfristiga skulder			
Checkräkningskredit	199 535	274 382	349 228
Lån i banker och kreditinstitut	8 528	8 528	8 528
Investeringsinkomster	-	-	-
Andra långfristiga skulder	208 063	282 909	357 756
Summa långfristiga skulder			
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder	32 433	32 433	32 433
Övriga kortfristiga skulder	161 567	161 567	161 567
Kortfristiga skulder, totalt	194 000	194 000	194 000
Summa skulder	402 063	476 909	551 756
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	1 029 402	1 119 249	1 209 595
Ansvarsförbindelser (tkr)			
Pensionsförpliktelser inkl. löneskatt	151 884	149 044	145 712
Borgen och andra förpliktelser	378 796	357 615	336 435
Summa ansvarsförbindelser	530 680	506 659	482 147

5.4.3 Kassaflödesanalys

<i>Belopp anges i tusentals kronor</i>	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Den löpande verksamheten			
Årets resultat	5 000	15 000	15 500
Justering för ianspråktaga avsättningar			
Justering för av- och nedskrivningar	45 604	51 904	57 654
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	400	400	400
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>	51 003	67 304	73 554
Ökning / minskning kortfristiga fordringar			
Ökning / minskning förråd och varulager			
Ökning / minskning kortfristiga skulder			
Kassaflöde från den löpande verksamheten	51 003	67 304	73 554
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-123 900	-126 000	-115 000
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar			
Försäljning av materiella anläggningstillgångar			
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar			
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar			
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-123 900	-126 000	-115 000
Finansieringsverksamheten			
Nyupptagna lån	75 000	100 000	100 000
Amortering av skuld	-15 384	-17 217	-17 217
Ökning av långfristiga fordringar	-10 000	-10 000	-10 000
Minskning av långfristiga fordringar	2 063	2 063	2 063
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	51 680	74 846	74 846
Bidrag till Infrastruktur			
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur			
Årets kassaflöde	-21 217	16 150	33 400
Likvida medel vid årets början	36 710	15 493	31 643
Likvida medel vid årets slut	15 493	31 643	65 044

6 Nämnderna

Nämndens ansvar

Varje nämnd ansvarar för att utföra de uppgifter som kommunfullmäktige har tilldelat nämnden genom reglementet. Nämnden ansvarar vidare för att fastställda verksamhetsmål och åtaganden uppnås inom tilldelad budgetram. Nämnden ska inrymma sina verksamheter inom den budget som kommunfullmäktige har fastställt.

Nämnden fastställer sin verksamhetsplan och beslutar om fördelning av den tilldelade budgetramen per verksamhet. Det är nämndens ansvar att ha beredskap för kostnadsavvikelser mot budget och hantera oförutsedda utgifter genom omprioriteringar och omfördelningar inom tilldelad budget.

Verksamhetsplaneringen skall bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutvecklingen som nämnden själv beräknar och de prioriteringar som nämnden vill göra, för att utifrån kommunfullmäktiges beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet med en ekonomi i balans.

Nämnden ska ha en långsiktighet i sina prioriteringar och i grunden se över befintlig verksamhet samtidigt som nödvändig utveckling måste beaktas. I övrigt hänvisas till kommunens ekonomistyrningsprinciper beträffande nämndens ansvar.

Budgetramar 2024

Inför 2024 är budgetramarna dels beräknade med hjälp av kommunens modell för resursfördelning, dels riktade justeringar utöver resursfördelning. Nedan återfinns delarna definierade och markerade med I-V, vilka sedan återkommer och specificeras med belopp för respektive nämnd.

I. Resursfördelning

Resursfördelningsmodellen tar hänsyn till pris- och volymförändring mellan åren. Den ena delen är den årliga justeringen på prislapparna och den andra är volymförändringen för hela befolkningen eller respektive målgrupp. Detta förklaras närmare i avsnittet 8.5 *Begrepp*.

För att klara de ekonomiska förutsättningarna krävs att Tidaholm kommuns kostnads massa anpassas. Nämnderna förväntas bedriva sina respektive verksamheter till den nettokostnad som prislappen indikerar. Det betyder att de verksamheter som bedrivs med en nettokostnad som är högre än referenskostnad behöver effektiviseras då budgetramen baseras på referenskostnad. För de verksamheter vars tilldelning utgår från kommungruppens prislapp har justeringar och anpassningar gjorts utifrån den politiska ambitionsnivån och de uppsatta strategiska målen för 2024–2026.

Prislapparna indexeras med följande procent:

- 2022 till 2023: 4,3 procent
- 2023 till 2024: 3,5 procent
- 2024 till 2025: 2,8 procent
- 2025 till 2026: 2,9 procent

II. Verksamhetsförändringar, innefattar flytt av verksamheter och budgetmedel mellan nämnder.

Anpassningar efter resursfördelning (del III–V)

För satsningar utöver den framräknade resursfördelningens förslag till fördelning av medel återfinns **riktade budgetprioriteringar (del III)**. I budgetramarna finns tre sorters riktade budgetprioriteringar.

- Specifika prioriterade satsningar för vilka medel tillförs nämndens budgetram utöver resursfördelningen.
- Kommunens övergripande riktade budgetprioriteringar (se separat avsnitt) är medel som budgeteras på kommunstyrelsen. En nämnd som utför ett särskilt uppdrag kan kompenseras med dessa medel efter utförandet. Kompensationen görs årsvis och under samma budgetår.
- Riktade medel reserverade och specificerade under finansförvaltningen. Dessa medel omdisponeras i samband med projektavslut då ökade driftskostnader tillkommer. Medel skjuts till verksamhetsnämnden för att i möjligaste mån undvika ekonomisk påverkan på övriga verksamheter.

För att Tidaholms kommun ska uppnå en budget i balans finns det **riktade anpassningar (del IV)** som är justeringar av de budgetramar som beräknas för respektive nämnd med hjälp av resursfördelningsmodellen. Nedan anges vilka riktade anpassningar som tilldelas respektive nämnd och vad varje anpassning/effektivisering avser.

Samtliga nämnder och styrelse har tilldelats en riktad anpassning om 1 procent årligen som beräknas på föregående års budgetram.

Budgetram per nämnd

Belopp anges i tusentals kronor	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Kommunstyrelsen	67 659	73 134	74 413	75 773
Årlig förändring (%)	10,0%	8,1%	1,7%	1,8%
Jävsnämnd	326	348	358	368
Årlig förändring (%)	2,5%	6,7%	2,7%	2,8%
Barn- och utbildningsnämnd	361 524	380 892	378 997	379 621
Årlig förändring (%)	2,5%	5,4%	-0,5%	0,2%
Kultur- och fritidsnämnd	38 440	41 659	43 003	43 483
Årlig förändring (%)	10,7%	8,4%	3,2%	1,1%
Social- och omvårdnadsnämnd	341 368	384 817	387 096	393 858
Årlig förändring (%)	5,7%	12,7%	0,6%	1,7%
Samhällsbyggnadsnämnd	37 325	39 336	38 575	37 379
Årlig förändring (%)	7,8%	5,4%	-1,9%	-3,1%
Finansförvaltningen	-22 108	-40 942	-35 975	-25 080
Årlig förändring (%)	72,5%	85,2%	-12,1%	-30,3%
Summa skattefinansierat	824 535	879 244	886 466	905 402

Riktad satsning - pensionskostnader

Det nya pensionsavtalet som beskrivits tidigare kommer påverka nämndernas kostnader från och med 2023. Vad som konkret beräknas är att det kalkylerade pålägget avseende kollektivavtalad pension justeras upp för kommuner enligt följande:

- höjda premier i det nya pensionsavtal som ska tillämpas från och med 1 januari 2023,
- ökat prisbasbelopp och inflationsökning samt
- andra övriga faktorer som leder till högre kostnader för den förmånsbestämda pensionen.

För kommunen så är det estimerat att denna del resulterar i en ökning av kostnader för personalomkostnader (PO-tillägg) med totalt 41,8 miljoner kronor jämfört med 2022 (enligt prognos från KPA).

För att nämnderna ska kunna bära de ökade kostnaderna ges kompensation som riktad satsning i respektive nämnds budgetram på motsvarande belopp: 41,8 miljoner kronor. Samhällsbyggnadsnämnden har även fått kompensation för de ökningarna som avser den interna köp och säljverksamheten, det vill säga på måltids- och internhyresenheten. Det innebär att motsvarande pensionskostnadsökning på dessa verksamheter inte ska fördelas ut på köpande nämnder.

6.1 Kommunstyrelsen

Verksamhetsbeskrivning

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning.

Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över verksamhet som bedrivs i kommunala företag, stiftelser och kommunalförbund.

Styrelsen ska leda kommunens verksamhet genom att utöva en samordnad styrning samt leda arbetet med att ta fram styrdokument för kommunen. Styrelsen ska följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning samt fortlöpande, i samråd med nämnderna, följa upp fastställda mål och åiterrapportera till fullmäktige.

Styrelsen ansvarar för de uppgifter som anges i reglementet för kommunstyrelsen (rev. 2021-12-20) samt sådana uppgifter som inte lagts på annan nämnd. Styrelsen ansvarar även för de uppgifter som framgår av kommunallagen (2017:725) och annan lagstiftning. Under styrelsen lyder kommunens förvaltningsorganisation. Styrelsen är även pensionsmyndighet i Tidaholms kommun.

Kommunstyrelsens budgetram för 2022 omfattar den verksamhet som bedrivs inom kommunstyrelsen, med kommunstyrelsens olika avdelningar. De delar som innefattar pensioner, bidrag, transfereringar och avgifter återfinns under Finansförvaltningen.

Fullmäktiges uppdrag till styrelsen

Kommunstyrelsen uppdras att anta verksamhetsmål i förhållande till nio av fullmäktiges önskade effekter.

Fyra önskade effekter anger att kommunstyrelsen ska leda och samordna ett strategiskt arbete för att öka antalet invånare och främja en långsiktigt hållbar tillväxt i kommunen:

- *Tidaholms kommun har 13 000 invånare år 2027.*
- *Tidaholms kommun bedriver ett strategiskt arbete för utveckling av pendlingsmöjligheterna mellan Tidaholms kommun och större tätorter i närområdet.*
- *Tidaholms kommun har ett bra företagsklimat. Senast år 2027 ska kommunen få minst 4,0 i sammanfattande omdöme vad gäller företagsklimat i Svenskt Näringslivs enkät till företagare i kommunen.*
- *Tidaholms kommun bedriver ett strategiskt arbete för att få fler arbetsgivare inom den privata, offentliga och civila sektorn att etablera sig och utveckla sin verksamhet i kommunen.*

Två önskade effekter anger att kommunstyrelsen ska stärka kommunens förmåga att leverera robust och driftsäker välfärd som ger mesta möjliga nytta för invånaren i förhållande till de resurser som kommunen tar i anspråk. Som ett led i detta ska kommunen dra nytta av de möjligheter som ny teknik och digitalisering erbjuder.

- *Tidaholms kommun bedriver och samordnar verksamhetsutveckling som ger ökad nytta i förhållande till ianspråktagna resurser – genom att använda beprövade metoder och ny teknik.*
- *Tidaholms kommun använder digitala lösningar som ökar tillgängligheten till information, tjänster och service för invånare, besökare och arbetsgivare.*

Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för att samordna kommunens arbete vad gäller IT och verksamhetsutveckling med stöd av digitalisering. 5 miljoner kronor avsätts för investeringar inom kommunens centrala funktioner för IT, digitalisering och informationssäkerhet år 2024. Två önskade effekter handlar om att kommunstyrelsen ska verka för en god kompetensförsörjning till kommunens verksamheter, särskilt då detta blir en allt större utmaning nationellt och lokalt.

- *Medarbetare i Tidaholms kommun trivs med sin arbetssituation och sina utvecklingsmöjligheter.*
- *Chefer i Tidaholms kommun utvecklar aktivt sitt ledarskap.*

Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för att samordna kommunens arbete med ledarskapsutveckling.

Till det finansiella målet hör en önskad effekt som avser kommunens resultat:

- *Årets resultat skall som ett genomsnitt uppgå till minst 10 miljoner kronor av skatter, generella statsbidrag och kommunal utjämning under perioden 2024–2027.*

Kommunstyrelsen uppdras att anta verksamhetsmål som syftar till att nå ett resultat som är i balans med styrelsens budgeterade resultat.

Kommunstyrelsen uppdras att under perioden 2024–2026, i enlighet med det strategiska målet *Tidaholms kommun levererar robust välfärd genom verksamhetsutveckling och teknik*:

1. Upphandla processledning och analys vid ett omställningsarbete för ökad effektivitet i kommunens verksamheter. För detta uppdrag avsätts 600 000 kr år 2024 respektive år 2025.
2. Upphandla tjänsten att ta fram ett förslag till styrdokument för konkurrensutsättning. För detta uppdrag avsätts 400 000 kr år 2024.

Kommunstyrelsen uppdras att i sin verksamhetsplan och detaljbudget för 2024 inkludera de investeringsprojekt i kommunens investeringsbudget för 2024–2026 som tillhör styrelsens ansvarsområde.

6.1.1 Budgetram

	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budgetram (tkr)	67 659	73 134	74 413	75 773
Årlig förändring (tkr)		5 475	1 279	1 360
Årlig förändring (%)		8,1%	1,7%	1,8%

	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budgetram (tkr)	67 659	73 134	74 413	75 773
varav resursfördelning	60 975	69 730	70 393	72 262
varav verksamhetsförändringar	2 384	-	-	-
varav riktade budgetprioriteringar	4 300	4 081	4 764	4 277
varav riktade anpassningar	-	- 677	- 745	- 765
varav tillskott ökade pensionskostnader		1 900	700	
varav investeringsprojekt - tillkommande driftskostnader (reserverade under FIN)	-			

I. Resursfördelning:

Kommunstyrelsens verksamheter omfattas inte av resursfördelningen utan beräknas utifrån budgeten föregående år.

II. Verksamhetsförändringar:

Inga verksamhetsförändringar planeras under 2024.

III. Riktade budgetprioriteringar:

Medel avsätts för processledning vid ett omställningsarbete för ökad effektivitet i kommunens verksamheter. Medel avsätts för framtagande av styrdokument för konkurrensutsättning. Styrelsen får kompensation för ökade pensionskostnader år 2024.

IV. Budgetanpassningar:

Kommunstyrelsen har en riktad budgetanpassning på 1 procent årligen för åren 2024–2026.

6.1.2 Investeringsplan

Fullmäktiges investeringsplan för kommunstyrelsens verksamheter år 2024–2026 omfattar:

- Investeringar inom kommunens centrala funktioner för IT, digitalisering och informationssäkerhet.
- Ärendehanteringssystem samt system för digital arvodes- och protokollshantering.

Kommunens investeringsreserv ligger under kommunstyrelsen.

6.2 Jävsnämnd

Verksamhetsbeskrivning

Jävsnämnden ansvarar för att besluta i ärenden gällande myndighetsutövning och utöva tillsyn i fall där en annan nämnd normalt har ansvaret men inte kan på grund av jäv.

6.2.1 Budgetram

Budgetram för jävsnämnd

	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budgetram (tkr)	326	348	358	368
Årlig förändring (tkr)		22	9	10
Årlig förändring (%)		6,7%	2,7%	2,8%

6.3 Barn- och utbildningsnämnd

Verksamhetsbeskrivning

Barn- och utbildningsnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter enligt skollagen (2010:800). Nämnden ansvarar för förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, vuxenutbildning, kulturskola, elevhälsa, elevboende samt vaktmästeri.

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar vidare för:

- Kommunens aktivitetsansvar för ungdomar enligt 29 kap. 9 § skollagen.
- Att utöva tillsyn över verksamhet som bedrivs i fristående förskola och fristående skolbarnomsorg samt fristående pedagogisk omsorg.
- Kommunens uppgifter avseende skolskjuts i Tidaholms kommun. Nämndens uppgifter regleras i särskilt reglemente.

Fullmäktiges uppdrag till nämnden

Barn- och utbildningsnämnden uppdras att anta verksamhetsmål som genererar sex av fullmäktiges önskade effekter.

En önskad effekt syftar till att barnomsorg och skola ska dimensioneras så att plats kan erbjudas för fler barn och elever då kommunen satsar för att öka antalet invånare:

- *Tidaholms kommun anpassar kommunens verksamheter i takt med befolkningsutvecklingen.*

I kommunens investeringsbudget avsätts medel för ombyggnation av Fröjereds skola. En byggnation av en ny förskola i Ekedalen har godkänts under 2023.

Två önskade effekter syftar till att barn- och utbildningsnämnden ska bedriva verksamhetsutveckling för att utveckla en robust och driftsäker välfärd som ger mesta möjliga nytta för invånaren i förhållande till de resurser som kommunen tar i anspråk:

- *Tidaholms kommun bedriver och samordnar verksamhetsutveckling som ger ökad nytta i förhållande till ianspråktaga resurser – genom att använda beprövade metoder och ny teknik.*
- *Tidaholms kommun använder digitala lösningar som ökar tillgängligheten till information, tjänster och service för invånare, besökare och arbetsgivare.*

Barn- och utbildningsnämnden uppdras även att anta verksamhetsmål i förhållande till kommunens personalpolitiska mål. Fullmäktiges avsikt är att nämnden, genom att sätta verksamhetsmål för de önskade effekterna, ska delta i kommunens arbete för en god kompetensförsörjningen:

- *Medarbetare i Tidaholms kommun trivs med sin arbetssituation och sina utvecklingsmöjligheter.*
- *Chefer i Tidaholms kommun utvecklar aktivt sitt ledarskap.*

Till det finansiella målet för Tidaholms kommun hör en önskad effekt som avser kommunens resultat:

- *Årets resultat ska som ett genomsnitt uppgå till minst 10 miljoner kronor av skatter, generella statsbidrag och kommunal utjämning under perioden 2024–2027.*

Barn- och utbildningsnämnden uppdras att anta verksamhetsmål som syftar till att nå ett resultat som är i balans med nämndens budgeterade resultat.

Barn- och utbildningsnämnden uppdras att i sin verksamhetsplan och detaljbudget för 2024 inkludera de investeringsprojekt i kommunens investeringsbudget för 2024–2026 som tillhör nämndens ansvarsområde.

6.3.1 Budgetram

Budgetram för nämnden

	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budgetram (tkr)	361 524	380 892	378 997	379 621
Årlig förändring (tkr)		19 368	- 1 895	624
Årlig förändring (%)		5,4%	-0,5%	0,2%

Budgetram per verksamhet

Belopp anges i tusentals kronor	Målgrupp	Andel	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Förskola	Invånare 1–5 år	85%	607	592	578	561
Fritidshem	Invånare 6–12 år	52%	557	562	540	541
Grundskola (inkl. förskoleklass)	Invånare 6–15 år	100%	1 496	1 498	1 499	1 496
Gymnasieskola / Kultur- och musikskola	Invånarantal *	100%	12 804	12 814	12 759	12 703

Belopp anges i tusentals kronor	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budgetram	361 524	380 892	378 997	379 621
varav resursfördelning	342 952	364 107	374 105	381 346
varav verksamhetsförändringar	- 128	-	-	-
varav riktade budgetprioriteringar	18 700	2 000	2 054	2 109
varav riktade anpassningar		- 3 615	- 3 762	- 3 835
varav tillskott för ökade pensionskostnader		18 400	6 600	

Verksamhet	Referenskostnad 2024 (kr)
Förskola	164 056
Fritidshem	37 550
Grundskola (inkl. förskoleklass)	115 453
Gymnasieskola	4 883

Verksamhet	Genomsnittlig nettokostnad 2024 – Pendlingskommun nära mindre tätort (kr per invånare)	Kostnadsambitionsnivå	Prislapp – tilldelning 2024
Anpassad grundskola	857	106 %	905
Anpassad gymnasieskola	494	129 %	637
Grundläggande vuxenutbildning	236	79 %	186
Gymnasial vuxenutbildning och påbyggnadsutbildning	326	149 %	486
Kultur- och musikskola	369	104 %	385

II. Verksamhetsförändringar:

Inga verksamhetsförändringar planeras år 2024.

III. Riktade budgetprioriteringar:

Nämnden får kompensation för ökade pensionskostnader år 2024.

IV. Budgetanpassningar:

Nämnden har riktade budgetanpassningar på 1 procent årligen för åren 2024–2026.

6.3.2 Investeringsplan

Fullmäktiges investeringsplan för barn- och utbildningsnämndens verksamheter år 2024–2026 omfattar:

- Byggnation av en ny förskola i Madängsholm inleds år 2024.
- Renovering av verksamhetslokal och kök på Fröjereds skola.

6.4 Social- och omvårdnadsnämnd

Verksamhetsbeskrivning

Social- och omvårdnadsnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten och vad som i lag sägs om socialnämnd. Nämnden ansvarar för den kommunala hälso- och sjukvården, kommunens äldreomsorg och insatser till personer med funktionsnedsättning, såsom hemtjänst i enskilt boende, service och omvårdnad i särskilda boendeformer samt övrig äldreomsorg, LSS-verksamhet samt kommunal socialpsykiatri. Nämnden ansvarar för kommunens individ- och familjeomsorg. I uppgiften ingår utdelning av bistånd till enskilda och familjer, insatser riktade mot barn och unga, ungdomsvård samt missbrukarvård.

Nämnden är även arbetslöshetsnämnd enligt lag (1944:475) om arbetslöshetsnämnd.

Social och omvårdnadsnämnden ansvarar vidare för:

- Familjerättsfrågor och för att erbjuda familjerådgivning.
- Sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning samt arbetsförberedande insatser för personer som på grund av social problematik står långt ifrån arbetsmarknaden.
- Stöd till personer som är akut hemlösa och till bostadslösa personer med social problematik.
- Stöd till brottsoffer.
- Kommunens flyktingmottagande och mottagande av ensamkommande flyktingbarn.
- Kommunens uppgifter enligt alkohollagen (2010:1622) med undantag av tillsyn av försäljning av folköl i butik.

Fullmäktiges uppdrag till nämnden

Social- och omvårdnadsnämnden uppdras att anta verksamhetsmål som genererar sex av fullmäktiges önskade effekter.

En önskad effekt syftar till att äldreomsorg, LSS och övriga verksamheter ska dimensioneras så att omsorg och service kan erbjudas för fler då kommunen satsar för att öka antalet invånare:

- *Tidaholms kommun anpassar kommunens verksamheter i takt med befolkningsutvecklingen.*

Andelen äldre invånare i Tidaholms kommunen ökar successivt de kommande åren. Det beror på att allt fler lever längre, vilket i grunden är mycket glädjande, men det medför också ökade behov av omsorg. Även behoven av insatser bland invånare med funktionsnedsättning ökar. Det finns också ett stort behov av stöd till barn och familjer som förebygger ohälsa och utsatthet. För att kunna leverera robust och driftsäker omsorg och service till kommunens invånare uppdras nämnden att bedriva verksamhetsutveckling som drar nytta av ny kunskap, teknik och metoder:

- *Tidaholms kommun bedriver och samordnar verksamhetsutveckling som ger ökad nytta i förhållande till ianspråktagna resurser – genom att använda beprövade metoder och ny teknik.*

Nämndens verksamheter vänder sig till äldre, personer med funktionsnedsättning, ohälsa eller som av olika skäl befinner sig i en utsatt livssituation. För dessa målgrupper är det av särskilt stor vikt att information, tjänster och kommunikation inger tillit och

trygghet. Väl fungerande och effektiva processer möjliggör också en resurseffektiv verksamhet. Nämnden uppdras därför att anta ett verksamhetsmål som ger följande önskade effekt:

- *Tidaholms kommun använder digitala lösningar som ökar tillgängligheten till information, tjänster och service för invånare, besökare och arbetsgivare.*

Social- och omvårdnadsnämnden uppdras även att anta verksamhetsmål i förhållande till kommunens personalpolitiska mål. Fullmäktiges avsikt är att nämnden, genom att sätta verksamhetsmål för de önskade effekterna, ska delta i kommunens arbete för en god kompetensförsörjningen:

- *Medarbetare i Tidaholms kommun trivs med sin arbetssituation och sina utvecklingsmöjligheter.*
- *Chefer i Tidaholms kommun utvecklar aktivt sitt ledarskap.*

Till det finansiella målet för Tidaholms kommun hör en önskad effekt som avser kommunens resultat:

- *Årets resultat ska som ett genomsnitt uppgå till minst 10 miljoner kronor av skatter, generella statsbidrag och kommunal utjämning under perioden 2024–2027.*

Social- och omvårdnadsnämnden uppdras att anta verksamhetsmål som syftar till att nå ett resultat som är i balans med nämndens budgeterade resultat.

Social- och omvårdnadsnämnden uppdras att i sin verksamhetsplan och detaljbudget för 2024 inkludera de investeringsprojekt i kommunens investeringsbudget för 2024–2026 som tillhör nämndens ansvarsområde.

6.4.1 Budgetram

Budgetram för nämnden

	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budgetram (tkr)	341 368	384 817	387 096	393 858
Årlig förändring (tkr)		43 449	2 279	6 762
Årlig förändring (%)		12,7%	0,6%	1,7%

	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budgetram (tkr)	341 368	384 817	387 096	393 858
varav resursfördelning	343 246	371 403	385 249	397 837
varav verksamhetsförändringar	- 128	-	-	-
varav riktade budgetprioriteringar	6 350	1 027	-	-
varav riktade anpassningar	- 8 100	- 3 414	- 3 852	- 3 978
varav tillskott för ökade pensionskostnader	-	15 800	5 700	

Budgetram per verksamhet

	Målgrupp	Andel	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Äldreomsorg	Invånare +65 år	100%	3 196	3 246	3 266	3 306
Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)	Invånare / 0-64 år*	1,25%	108	107	106	105
Funktionsnedsättning (0–64 år) exkl. LSS	Invånare	100%	12 804	12 814	12 759	12 703
Individ- och familjeomsorg (IFO) / Arbetsmarknadsenheten (AME)	Invånare**	100%	12 804	12 814	12 759	12 703

*Målgruppen för verksamheter inom LSS beräknas sedan år 2019 utifrån kommunens invånarantal 0-64 år. Tidigare beräknades målgruppen utifrån kommunens totala invånarantal.

**Tilldelningen till verksamheter inom IFO och AME beräknas sedan år 2019 på antalet invånare. Tidigare gjordes fördelningen utifrån en budgetuppräknig.

Verksamhet	Referenskostnad 2024 (kr)
Äldreomsorg	64 870
Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)	797 238
Individ- och familjeomsorg (IFO)	4 536

Arbetsmarknadsenheten och verksamheten för funktionsnedsättning (0-64 år) exklusive LSS omfattas båda av resursfördelningen och baseras på antalet invånare i kommunen. Prislappen baseras på den genomsnittliga kostnaden för kommungruppen samt en justering till Tidaholms kommuns kostnadsambitionsnivå.

Verksamhet	Genomsnittlig nettokostnad 2024 – Pendlingskommun nära mindre tätort (kr per invånare)	Kostnadsambitionsnivå	Prislapp – tilldelning 2024
Arbetsmarknadsenheten	800	103 %	826
Funktionsnedsättning (0–64 år) exkl. LSS	1 276	137 %	1 751

II. Verksamhetsförändringar:

Inga verksamhetsförändringar planeras under 2024.

III. Riktade budgetprioriteringar:

Nämnden får kompensation för ökade pensionskostnader år 2024. Medel tilldelas för en projektledare för utveckling av framtidens äldreomsorg.

IV. Budgetanpassningar:

Nämnden har riktade budgetanpassningar på 1 procent årligen för åren 2024–2026.

6.4.2 Investeringsplan

Fullmäktiges investeringsplan för social- och omvårdnadsnämndens verksamheter åren 2024–2026 omfattar:

- Investeringar för ändamålsenliga lokaler till särskilt boende, särskild vad gäller arbetsmiljö och brandskydd.

6.5 Kultur- och fritidsnämnd

Verksamhetsbeskrivning

Kultur- och fritidsnämndens uppgift är att ansvara för kommunens uppgifter inom folkhälso-, kultur-, fritids- och turismområdet. Nämnden ansvarar också för kommunens relationer till, och utveckling av, föreningslivet avseende de föreningar, organisationer och enskilda ideella krafter som hör till nämndens verksamhetsområde. Nämnden är ansvarig nämnd för kommunala ärenden enligt spellagen (2018:1138), bibliotekslagen (2013:801), museilagen (2017:563) och 5 kap. 12 § socialtjänstlagen (2001:453, skuldsatta personer).

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar vidare för:

- Öppen ungdomsverksamhet.
- Inomhusbad.
- Friluftsliv inklusive vandringsleder och fiskevårdsfrågor.
- Besöksverksamhet såsom Tidaholms museum och Barnens hus.
- Främjande av besöksnäringen.
- Allmänkultur, inklusive kulturlokaler såsom Saga teaterbiografen och Turbinhusön samt kulturarrangemang.
- Handhavande och administration av kommunens konstsamling.
- Handläggning och delaktighet i konstnärlig utsmyckning av byggnader och offentliga platser.
- Bevakning av kulturmiljövårdens och nämndens intressen i den fysiska planeringen.
- Beslut om stipendier inom nämndens verksamhetsområde.
- Upplåtande av lokaler och anläggningar som nämnden disponerar.

Fullmäktiges uppdrag till nämnden

Kultur- och fritidsnämnden uppdras att anta verksamhetsmål som genererar sex av fullmäktiges önskade effekter.

Kultur- och fritidsnämndens verksamheter har stor betydelse för Tidaholms kommuns attraktivitet för boende och besökare. Nämnden ansvarar också för att främja besöksnäringen. Fullmäktige uppdrar därför åt nämnden att anta verksamhetsmål som bidra till att öka antalet invånare och främja en långsiktigt hållbar tillväxt i kommunen:

- *Tidaholms kommun har 13 000 invånare år 2027.*
- *Tidaholms kommun bedriver ett strategiskt arbete för att få fler arbetsgivare inom den privata, offentliga och civila sektorn att etablera sig och utveckla sin verksamhet i kommunen.*

Tillsammans med näringslivet och andra aktörer ska kommunen anordna och stötta arrangemang för att stärka Tidaholms kommun för att bli den plats där fler vill leva och utvecklas.

Tidaholms kommun har en god ambitionsnivå för kultur- och fritidsverksamheterna och fördelar därför mer medel till kultur- och fritidsverksamhet per invånare jämfört med liknande kommuner. För år 2024 avsätts 23 miljoner kronor för investeringar i Badhuset Forshallen. Kommunen ser också att föreningslivet är av stor betydelse för kommunens attraktionskraft, folkhälsa och utveckling i kommunen. År 2024 fördelas mer medel per invånare för föreningsbidrag jämfört med liknande kommuner.

En av fullmäktiges önskade effekter syftar till att nämnden ska bedriva

verksamhetsutveckling för att utveckla en robust och driftsäker välfärd som ger mesta möjliga nytta för invånaren i förhållande till de resurser som kommunen tar i anspråk:

- *Tidaholms kommun använder digitala lösningar som ökar tillgängligheten till information, tjänster och service för invånare, besökare och arbetsgivare.*

Att stärka tillgängligheten till information, tjänster och service är även viktigt för att främja besöksnäringen och stimulera fler invånare och besökare att ta del av utbudet i Tidaholms kommun.

Kultur- och fritidsnämnden uppdras även att anta verksamhetsmål i förhållande till kommunens personalpolitiska mål. Fullmäktiges avsikt är att nämnden, genom att sätta verksamhetsmål för de önskade effekterna, ska delta i kommunens arbete för en god kompetensförsörjningen:

- *Medarbetare i Tidaholms kommun trivs med sin arbetssituation och sina utvecklingsmöjligheter.*
- *Chefer i Tidaholms kommun utvecklar aktivt sitt ledarskap.*

Till det finansiella målet för Tidaholms kommun hör en önskad effekt som avser kommunens resultat:

- *Årets resultat ska som ett genomsnitt uppgå till minst 10 miljoner kronor av skatter, generella statsbidrag och kommunal utjämning under perioden 2024–2027.*

Kultur- och fritidsnämnden uppdras att anta verksamhetsmål som syftar till att nå ett resultat som är i balans med nämndens budgeterade resultat.

Kultur- och fritidsnämnden uppdras att i sin verksamhetsplan och detaljbudget för 2024 inkludera de investeringsprojekt i kommunens investeringsbudget för 2024–2026 som tillhör nämndens ansvarsområde.

6.5.1 Budgetram

Budgetram för nämnden

	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budgetram (tkr)	38 440	41 659	43 003	43 483
Årlig förändring (tkr)		3 219	1 343	481
Årlig förändring (%)		8,4%	3,2%	1,1%

	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budgetram (tkr)	38 440	41 659	43 003	43 483
varav resursfördelning	37 406	40 744	40 232	41 222
varav verksamhetsförändringar	-266	-	-	-
varav riktade budgetprioriteringar	1 300	-	2 700	2 700
varav riktade anpassningar	-	- 384	- 429	- 439
varav investeringsprojekt - tillkommande driftskostnader (reserverade under FIN)	-	1 300	500	

I resurstilldelningen från och med år 2023 ingår ambitionshöjning avseende idrottshallen. Från och med år 2024 ingår Rosenbergs ishall nya kapitalkostnader efter renovering, vilket är jämförelsestörande.

Budgetram per verksamhet

Verksamhet	Målgrupp	Andel	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Kulturverksamhet, fritidsverksamhet, turismverksamhet, budget- och skuldrådgivning	Kommuninvånare	100 %	12 804	12 814	12 759	12 703

Verksamhet	Genomsnittlig nettokostnad 2024 – Pendlingskommun nära mindre tätort (kr per invånare)	Kostnadsambitionsnivå	Prislapp – tilldelning 2024
Kulturverksamhet	965	132 %	1 272
Stöd till studieförbund	28	276 %	78
Fritidsverksamhet	1 627	101 %	1 643
Turismverksamhet	157	76 %	119
Budget- och skuldrådgivning	18	88 %	16

II. Verksamhetsförändringar:

Inga verksamhetsförändringar planeras för år 2024.

III. Riktade budgetprioriteringar:

Nämnden får kompensation för ökade pensionskostnader år 2024. 1,1 miljoner kronor avsätts och omfördelas permanent för ökade driftskostnader till följd av renoveringar av Rosenbergs Ishall från och med budgetåret 2024.

IV. Budgetanpassningar:

Nämnden har riktade budgetanpassningar på 1 procent årligen för åren 2024–2026.

6.5.2 Investeringsplan

Fullmäktiges investeringsplan för kultur- och fritidsnämndens verksamheter år 2024–2026 omfattar:

- Renovering av badhuset Forshallen.

6.6 Samhällsbyggnadsnämnd

Verksamhetsbeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för kommunens uppgifter inom klimat-, miljö-, naturvårds- och hälsoskyddsområdet. Nämnden ansvarar vidare för plan- och byggnadsväsendet enligt plan- och bygglagen (2010:900, PBL), med undantag av de uppgifter som kommunstyrelsen har att fullgöra.

Nämnden upprättar på kommunstyrelsens uppdrag översiktsplan och dess fördjupningar, detaljplaner och områdesbestämmelser. Nämnden ansvarar även för kommunens uppgifter kring mätning, beräkning och kartframställning. Nämnden fullgör de uppgifter som enligt miljöbalken (1998:808) ankommer på kommunen eller som med stöd av miljöbalken har överlåtits på kommunen. Nämnden fullgör de uppgifter som enligt lag ska fullgöras av kommunen inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt enligt livsmedelslagstiftningen.

Nämnden ansvarar för kommunens uppgifter inom gatu- och väghållning, vatten och avlopp, renhållning och avfallshantering, skötsel av parker och andra allmänna platser, trafikplanering och trafiksäkerhet. Nämnden ansvarar för fastighetsförvaltning, lokalförsörjning, lokalvård och bilpool.

Nämnden ansvarar för kommunens uppgifter enligt lag (1997:735) om riksfärdtjänst och lag (1997:736) om färdtjänst, för ärenden enligt lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter samt tillsyn av försäljning av folköl i butik enligt alkohollagen (2010:1622), för kommunens tillsyn och beslut enligt lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel, för ärenden om bostadsanpassningsbidrag enligt lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag med mera samt utövning av tillsyn enligt lag om sprängämnesprekursorer (2014:799).

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar vidare för:

- Beredning av mark och exploateringsfrågor.
- Ärenden kring tomt- och småhuskö.
- Geografisk information, med grundläggande stornät i plan och höjd anslutna till riksnätet.
- Ärenden enligt lag (2006:545) om skyddsrum.
- Miljöstrategiska frågor.
- Huvudmannaskap för allmänna platser enligt plan- och bygglagen (2010:900) för vilka kommunen är huvudman.
- Att vara väghållningsmyndighet när kommunen är väghållare.
- Stöd till enskild väghållning enligt av kommunfullmäktige antagna normer.
- Ärenden om gatukostnadsersättning enligt plan- och bygglagen (2010:900).
- Gaturenållning, snöröjning och liknande åtgärder enligt lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenållning och skyltning.
- Ärenden om kollektivtrafik.
- Uppgifter som avses i 1 § lag (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor samt den kommunala parkeringsövervakningen.
- Flyttning av fordon enligt lag (1982:129) och förordning (1982:198) om flyttning av fordon i vissa fall.
- Kommunens affischtavlor.
- Beslut om skogsavverkning.
- Energirådgivning.

- All jakt på kommunal mark och för kommunens uppgifter enligt jaktförordningen (1987:905) gällande skyddsjakt.
- Namnsättning av lokaler i samråd med berörd nämnd.
- De övriga uppgifter som enligt författning ska fullgöras av den kommunala nämnden inom plan- och byggväsendet.

Fullmäktiges uppdrag till nämnden

Samhällsbyggnadsnämnden uppdras att anta verksamhetsmål som genererar sju av fullmäktiges önskade effekter.

Två önskade effekter syftar till att generera en ökad befolkning och ett långsiktigt hållbart näringsliv i kommunen, varav två handlar om fysisk planering och exploatering:

- *Tidaholms kommun skapar förutsättningar för byggnation av minst 65 bostäder till och med år 2027, samt erbjuder de plan och markförutsättningar som krävs.*
- *Tidaholms kommun har en tomt- och markreserv med el- och energiförsörjning vilket innebär att kommunen löpande tillskapar och förädlar ny mark för olika typer av ändamål.*

Under 2024 fortsätter arbetet med att möjliggöra fler bostäder i kommunen, bland annat planeras exploatering av Södra Helliden etapp 4, samt förberedelser inför fler bostäder på stationsområdet. Extra medel tilldelas nämnden för att upprätthålla en stärkt kapacitet att ta fram detaljplaner.

Goda pendlingsmöjligheter gynnar kommunens attraktionskraft som boendekommun och för näringslivet. Att verka för en utveckling av kollektivtrafiken mellan Tidaholms kommun och Skövde, Falköping och Jönköping ska vara en prioriterad fråga under 2024-2027. Nämnden uppdras därför att arbeta med följande önskade effekt:

- *Tidaholms kommun bedriver ett strategiskt arbete för utveckling av pendlingsmöjligheterna mellan Tidaholms kommun och större tätorter i närområdet.*

För att främja en långsiktigt hållbar tillväxt ska nämnden arbeta med att förbättra näringslivsklimatet i kommunen. Ett led i detta arbete kan vara att utveckla kommunens digitala tjänster för näringslivet. Nämnden uppdras därför att arbeta med följande önskade effekter:

- *Tidaholms kommun har ett bra företagsklimat. Senast år 2027 ska kommunen få minst 4,0 i sammanfattande omdöme vad gäller företagsklimat i Svenskt Näringslivs enkät till företagare i kommunen.*
- *Tidaholms kommun använder digitala lösningar som ökar tillgängligheten till information, tjänster och service för invånare, besökare och arbetsgivare.*

Samhällsbyggnadsnämnden uppdras även att anta verksamhetsmål i förhållande till kommunens personalpolitiska mål. Fullmäktiges avsikt är att nämnden, genom att sätta verksamhetsmål för de önskade effekterna, ska delta i kommunens arbete för en god kompetensförsörjningen:

- *Medarbetare i Tidaholms kommun trivs med sin arbetssituation och sina utvecklingsmöjligheter.*
- *Chefer i Tidaholms kommun utvecklar aktivt sitt ledarskap.*

Till det finansiella målet för Tidaholms kommun hör en önskad effekt som avser kommunens resultat:

- *Årets resultat ska som ett genomsnitt uppgå till minst 10 miljoner kronor av skatter, generella statsbidrag och kommunal utjämning under perioden 2024–2027.*

Samhällsbyggnadsnämnden uppdras att anta verksamhetsmål som syftar till att nå ett resultat som är i balans med nämndens budgeterade resultat.

Samhällsbyggnadsnämnden uppdras att i sin verksamhetsplan och detaljbudget för 2024 inkludera de investeringsprojekt i kommunens investeringsbudget för 2024–2026 som tillhör nämndens ansvarsområde. Verksamhetsplanen ska även innehålla en plan för vilka investeringar som ska genomföras inom ramen för respektive pott i investeringsbudgeten (avsnitt 8.2) under varje år, exempelvis vad gäller planerat fastighetsunderhåll och exploatering.

Samhällsbyggnadsnämnden uppdras att fastställa verksamhetsplan och detaljbudget avseende drift och investeringar för renhållningsverksamheten samt vatten- och avloppsverk.

Samhällsbyggnadsnämnden tilldelas även uppdraget att utreda centralförrådets placering och eventuell samordning med återvinningscentralen.

6.6.1 Budgetram

Budgetram för nämnden

Samhällsbyggnadsnämnd	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budgetram (tkr)	37 325	39 336	38 575	37 379
Årlig förändring (tkr)		2 010	- 761	- 1 196
Årlig förändring (%)		5,4%	-1,9%	-3,1%

	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budgetram (tkr)	37 325	39 336	38 575	37 379
varav resursfördelning	35 287	34 590	36 610	36 998
varav verksamhetsförändringar	- 1 862	-	-	-
varav riktade budgetprioriteringar	3 900	719	738	758
varav riktade anpassningar	-	- 373	- 373	- 378
varav tillskott för ökade pensionskostnader	-	4 400	1 600	

Budgetram per verksamhet

Verksamhet	Målgrupp	Andel	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Vägnät, järnvägsnät, parkering / Parker	Kommuninvånare	100 %	12 804	12 814	12 759	12 703

Verksamhet	Genomsnittlig nettokostnad 2024 – Pendlingskommun nära mindre tätort (kr per invånare)	Kostnadsambitionsnivå	Prislapp – tilldelning 2024
Vägnät, järnvägsnät, parkering	1 415	73 %	1 038
Parker	408	38 %	154

II. Verksamhetsförändringar:

Inga verksamhetsförändringar planeras under 2024.

III. Riktade budgetprioriteringar:

Nämnden får kompensation för ökade pensionskostnader år 2024.

IV. Budgetanpassningar:

Nämnden har riktade budgetanpassningar på 1 procent årligen för åren 2024–2026.

6.6.2 Investeringsplan

Fullmäktiges investeringsplan för samhällsbyggnadsnämndens verksamheter åren 2024–2026 omfattar:

- Planmässiga investeringar inom renhållning samt vatten-och avloppsverk.
- Gång- och cykelväg längs Skogsholmsvägen i anslutning till Kriminalvårdens anstalt.
- Exploatering, framtida bostads- och industriområden.
- Beredskap och skyddsrum.
- Energiinvesteringar inklusive laddinfrastruktur.
- Planerat fastighetsunderhåll, internt bestånd.
- Planerat underhåll av gator, parker, broar och fordon.

6.7 Finansförvaltningen

Finansförvaltningen innehåller riktade budgetprioriteringar för hela kommunen, den centrala prognososäkerheten, pensioner, bidrag, transfereringar och avgifter.

6.7.1 Budgetram

Finansförvaltning	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budgetram (tkr)	-22 108	-40 942	-35 975	-25 080
Årlig förändring (tkr)		-18 835	4 968	10 895
Årlig förändring (%)		85,2%	-12,1%	-30,3%

	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budgetram (tkr)	- 22 108	- 40 942	- 35 975	- 25 080
varav resursfördelning	-20 033	-52 292	-35 975	-25 080
varav verksamhetsförändringar				
varav riktade budgetprioriteringar	-2 600		-	-
varav vinstutdelning TEAB		10 000		
varav investeringsprojekt - tillkommande driftskostnader (reserverade under FIN)		1 350		
varav kommunens riktade budgetprioriteringar	525			

I. Resursfördelning

Finansförvaltningens verksamheter omfattas inte av resursfördelningen utan beräknas utifrån föregående års budget samt ny beräkning av kapitalkostnader.

II. Verksamhetsförändringar

Inga verksamhetsförändringar avser finansförvaltningen år 2024.

III. Riktade budgetprioriteringar

År 2024 avsätts medel för följande riktade budgetprioriteringar:

- Kapitalkostnader för renovering av badhuset Forshallen.

Kommunens övergripande prognososäkerhet återfinns på finansförvaltningen och uppgår till 5,5 miljoner kronor år 2024.

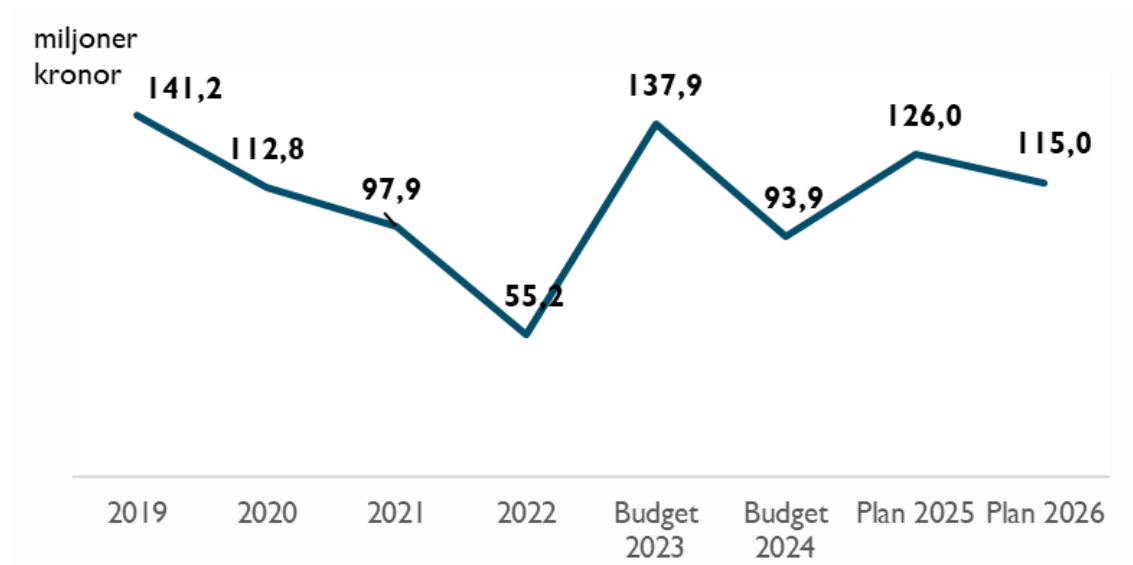
Planerad vinstutdelning från kommunala bolagen är 10 miljoner kronor år 2024.

7 Investeringsbudget

Kommunens investeringsbudget tas fram i med underlag från med nämndernas tioåriga investeringsbehovsanalys från respektive nämnd. Investeringsbehovsanalysen fastställs i samband med att respektive nämnd beslutar om verksamhetsplan för det kommande året.

Investeringsbudgeten är utformad utifrån kommunens investeringsbehov och med avsikt att uppnå de strategiska och finansiella målen.

Skattefinansierad verksamhet per nämnd (tkr)	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Samhällsbyggnadsnämnden	123 900	75 000	110 000	99 000
Kommunstyrelsen	11 000	15 900	13 000	13 000
Barn- och utbildningsnämnden	1 000	1 000	1 000	1 000
Kultur- och fritidsnämnden	1 000	1 000	1 000	1 000
Social- och omvårdnadsnämnden	1 000	1 000	1 000	1 000
Skattefinansierad verksamhet per nämnd, totalt	137 900	93 900	126 000	115 000
Affärsdrivande verk (tkr)				
Vatten- och avloppsverk	5 000	5 000	5 000	5 000
Renhållningsenhet	5 000	10 000	10 000	5 000
Affärsdrivande verk, totalt	10 000	15 000	15 000	10 000
Totalt kommunen (tkr)	147 900	108 900	141 000	125 000

8 Bilaga

8.1 Befolkningsprognos

Befolkningsprognosen är uppdaterad 2023-04-19. Under 2022 ökade folkmängden i Tidaholms kommun med 14 personer, från 12 825 till 12 839 invånare. Orsaken till den ökade befolkningen var ett flyttnetto på 14 personer och ett födelsenetto på -9 personer.

Mellan år 2022 och 2032 prognostiseras en befolkningsminskning med 297 invånare; från 12 839 till 12 542 personer. Under samma period stiger medelåldern bland kommunens invånare, från 44,2 till 46 år.

Befolkningens utveckling 1980 till 2032

År	1980	1990	2000	2020	2022	2023P	2032P
Födda	131	198	119	134	122	116	105
Döda	179	149	152	142	131	144	153
Födelseöverskott	-48	49	-33	-8	-9	-27	-49
Inflyttade	376	581	369	548	521	532	536
Utflyttade	385	462	472	596	507	515	514
Flyttnetto	-9	119	-103	-48	14	17	22
Folkökning	-57	168	-136	-56	5	-10	-27
Folkmängd	13 069	13 283	12 694	12 790	12 839	12 829	12 542

Befolkningsprognos för antal invånare i olika åldrar

Ålder / År	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
0-5	819	805	779	760	739	714	702	694	689	686	683
6-9	599	605	609	586	575	579	563	552	539	519	509
10-12	467	463	472	453	465	460	449	440	439	435	429
13-15	409	424	418	460	455	461	446	457	452	443	434
16-18	398	399	407	403	415	409	447	443	447	435	445
19-24	778	769	748	733	709	716	709	716	719	748	746
25-44	2 912	2 902	2 941	2 904	2 910	2 903	2 892	2 884	2 853	2 828	2 804
45-64	3 281	3 249	3 195	3 193	3 129	3 099	3 061	2 991	2 965	2 957	2 925
65-79	2 225	2 225	2 226	2 198	2 203	2 194	2 210	2 275	2 301	2 319	2 352
80-100	951	988	1 019	1 068	1 103	1 138	1 169	1 169	1 192	1 202	1 215
Totalt	12 839	12 829	12 814	12 759	12 703	12 676	12 649	12 622	12 596	12 569	12 542

Försörjningsbörda efter år

År	Försörjningsbörda i Tidaholms kommun	Försörjningsbörda i riket	Försörjningsbörda i Tidaholms kommun, 0-19 år	Försörjningsbörda i Tidaholms kommun, 65- år
2022	0,88	0,77	0,42	0,47
2025	0,91	0,78	0,42	0,49
2028	0,94	0,78	0,42	0,52
2031	0,97	0,79	0,42	0,55
2032	0,98	0,80	0,41	0,56

8.2 Investeringsbudget

Investeringsbudget

	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026		
Strategiskt mål 1. I Tidaholms kommun vill fler leva och utvecklas					
Renovering badhuset Forshallen	23,0				
Renovering Fröjered skola (verksamhetslokal samt kök)	5,0	5,0			
Madängsholm förskola	10,0				
Strategiskt mål 2. Tidaholms kommun erbjuder goda förutsättningar för långsiktigt hållbar tillväxt					
Exploatering framtida bostadsområden	7,0	8,0	5,0	X	Samhällsbyggnadsnämnden fastställer en plan för dessa i sin verksamhetsplan
Gång- och cykelväg Skogsholmsvägen	5,0				
Exploatering framtida industriområden och etableringslägen	2,0	2,0	2,0	X	Samhällsbyggnadsnämnden fastställer en plan för dessa i sin verksamhetsplan
Strategiskt mål 3. Tidaholms kommun levererar robust välfärd genom verksamhetsutveckling och teknik					
Verksamhetslokaler för social- och omvårdnadsnämnden		75,0	75,0		
IT-investeringar, säkerhet och infrastruktur	5,0	5,0	5,0	X	Kommunstyrelsen fastställer en plan för dessa i sin verksamhetsplan
Ärendehanteringssystem och system för digital arvodes- och protokollshantering	2,9			X	
Beredskap och skyddsrum	3,0				
Energiinvesteringar inkl. laddinfrastruktur	3,0	3,0		X	Samhällsbyggnadsnämnden fastställer

	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026		
					en plan för dessa i sin verksamhetsplan
Planerat fastighetsunderhåll - internt bestånd	9,0	9,0	9,0	X	Samhällsbyggnadsnämnden fastställer en plan för dessa i sin verksamhetsplan
Planerat underhåll - gata/park/broar inkl. fordon	7,0	7,0	7,0	X	Samhällsbyggnadsnämnden fastställer en plan för dessa i sin verksamhetsplan
Samhällsbyggnadsnämnden					
Samhällsbyggnadsnämnden	1,0	1,0	1,0	X	
Barn- och utbildningsnämnden	1,0	1,0	1,0	X	
Social- och omvårdnadsnämnden	1,0	1,0	1,0	X	
Kultur- och fritidsnämnden	1,0	1,0	1,0	X	
Kommunstyrelsen				X	
Investeringsreserv	8,0	8,0	8,0		
Totalt	93,9	126,0	115,0		

X = Undantagna huvudprocess.

8.3 Riktade budgetprioriteringar

Riktade budgetprioriteringar är områden där särskilda medel har avsatts för ett specifikt ändamål. De centrala riktade budgetprioriteringarna för Tidaholms kommun avser åren 2024 – 2026.

Riktade budgetprioriteringar

Mål	Riktade budgetprioriteringar	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
I Tidaholms kommun vill fler leva och utvecklas				
Tidaholms kommun erbjuder goda förutsättningar för långsiktigt hållbar tillväxt	Styrdokument om konkurrensutsättning	400		
Tidaholms kommun levererar robust välfärd genom verksamhetsutveckling och teknik	Processledning vid omställningsarbete	600	600	
Tidaholms kommuns medarbetare trivs och utvecklas				

I budget 2024–2026 avsätts följande medel för uppdrag:

1. Upphandla processledning och analys vid ett omställningsarbete för ökad effektivitet i kommunens verksamheter. För detta uppdrag avsätts 600 000 kr år 2024 respektive år 2025.
2. Upphandla tjänsten att ta fram ett förslag till styrdokument för konkurrensutsättning. För detta uppdrag avsätts 400 000 kr år 2024.

8.4 Ekonomistyrningsprinciper

God ekonomisk hushållning är ett viktigt mål för kommunen och ett grundläggande villkor för att kunna uppnå de välfärdspolitiska mål som är det primära syftet med kommunens verksamhet.

En balanserad ekonomisk utveckling är en förutsättning för att kommunens service kan behållas och utvecklas. En svag ekonomisk hushållning är däremot en begränsning för kommunen när det gäller att tillgodose angelägna behov inom olika verksamhetsområden. Att kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning är en del av kommunallagen (11 kap. 6 § kommunallagen 2017:725).

8.4.1 Budgetmodell

Kommunfullmäktige fastställer och tilldelar nämnden en budgetram och investeringsmedel. Budgetramen är de medel som tilldelas en nämnd för dess driftsbudget.

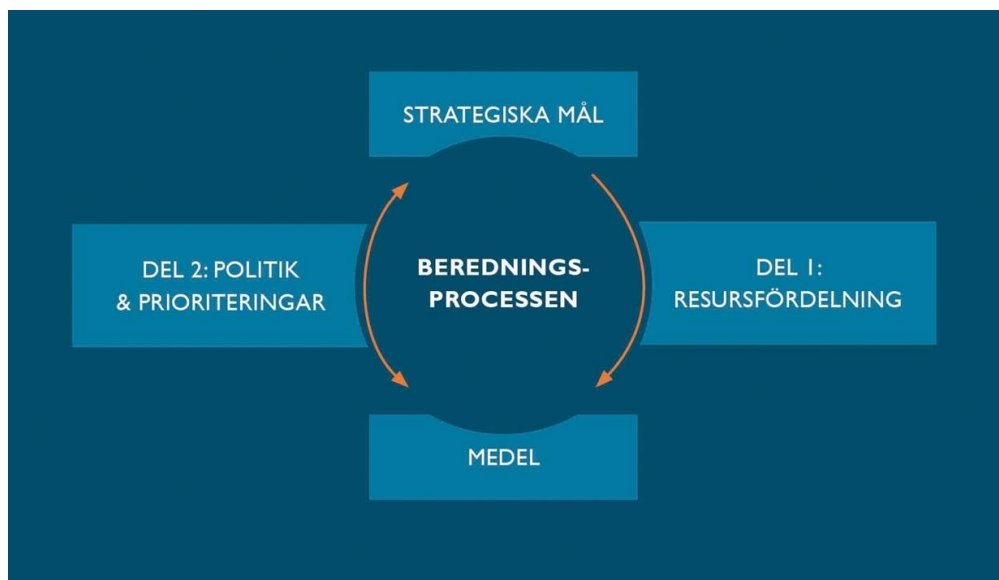
Nämndens verksamhetsplan redogör för hur nämnden har beslutat att fördela driftsbudgeten till nämndens olika verksamheter under året. Fördelningen benämns detaljbudget. Nämndens investeringsbudget anger hur nämnden har beslutat att fördela dess investeringsmedel under året.

Nämnden ansvarar för att beslutade mål och åtaganden uppnås inom tilldelat budgetram. Nämnden ska inrymma sina verksamheter inom den budget som kommunfullmäktige har fastställt. Beredskap för kostnadsavvikelser mot budget och oförutsedda utgifter ansvarar nämnden för genom omprioriteringar och omfördelningar inom tilldelad budget.

Verksamhetsplaneringen skall bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutvecklingen som nämnden själv beräknar och de prioriteringar som nämnden själv vill göra, för att utifrån kommunfullmäktiges beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet och ha en ekonomi i balans. Nämnden ska ha en långsiktighet i sina prioriteringar och i grunden se över befintlig verksamhet samtidigt som nödvändig utveckling måste beaktas.

Tidaholms kommun har i många år använt sig av en resursfördelningsmodell för att kunna beskriva vilka behov som finns inom de olika verksamheterna.

Resursfördelningsmodellen bygger på nyckeltal och prognoser. Modellen kan ge indikationer på hur medel ska fördelas mellan kommunens olika verksamheter. Det är upp till Kommunfullmäktige att fördela medel mellan kommunens verksamheter, vilket innebär att resursfördelningsmodellen är ett verktyg för kommunfullmäktige att använda sig av för att ge ett stöd och hjälp till fördelningen av kommunens medel. Kommunfullmäktige säkerställer att de medel som kommunen har att fördela stämmer överens med de strategiska mål och den ambition och viljeinriktning som finns.

8.4.2 Uppföljning

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

- Kommunstyrelsen har uppsiktsplikt över att de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten och ekonomin efterlevs. Varje nämnd skall genomföra resultat- och måluppföljning.
- Redovisning till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige sker i samband med delårsbokslut efter augusti månad samt vid årsredovisning.
- Redovisning av månadsrapporter (uppföljning av verksamhet, ekonomi, personal) till kommunstyrelsen sker efter, februari, april, oktober.
- Redovisning av helårsprognoser (endast uppföljning av ekonomi) till kommunstyrelsen sker efter mars och maj.

Nämnderna utgör resultatenheter.

Nämnden får en budgetram för hela nämndens verksamhetsområde. Budgetramen är lika med nämndens nettokostnader. Nämnden kan dela upp budget i olika verksamheter.

Nämnderna ska följa upp sin ekonomi månadsvis. Nämnden ska ha beredskap för kostnadsavvikelser mot budget och oförutsedda utgifter genom omprioriteringar och omfördelningar inom tilldelad budget. Vid uppkomna underskott ska åtgärder vidtas för att komma i balans. Vid underskott ska rapportering inklusive åtgärdsplaner redovisas till kommunstyrelsen månadsvis.

Överskott och underskott

Kommunfullmäktige beslutade att avskryva nämndernas över- eller underskott per 2021-12-31 och uppkomna avvikelser skall inte sammanställas eller tillgodoräknas nämnderna från och med verksamhetsåret 2022.

Omfördelningar

Omfördelningar av medel under innevarande år inom beslutad budgetram beslutas av respektive nämnd. Omfördelningar mellan nämndernas budgetramar under innevarande år ska endast ske i mycket specifika fall. Om medel ska flyttas mellan nämnderna under innevarande år sker detta med en bokning av kostnader och intäkter i bokföringen.

Tilläggsanslag

Några tilläggsanslag sker inte under innevarande år till nämndernas budgetramar.

8.4.3 Intern kontroll

Intern kontroll är en process vars syfte är att säkerställa att kommunens verksamheter:

- Bedrivs i enlighet med kommunfullmäktiges mål, riktlinjer och uppdrag.
- Bedrivs enligt gällande lagar, förordningar och interna regelverk.
- Använder resurser på ett effektivt och ändamålsenligt sätt.
- Har en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering.
- Upptäcker och förhindrar fel och brister i ett tidigt skede för att kunna förhindra oegentligheter och allvarliga konsekvenser för verksamheten.

I fullmäktiges reglemente för intern kontroll §1 beskrivs en ansvarskedja där kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att det finns en god intern kontroll i kommunens verksamheter. Kommunstyrelsen ansvarar bland annat för att det upprättas en organisation kring intern kontroll.

Kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, jämsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, social- och omvårdnadsnämnden samt de kommunala bolagen har var och en det yttersta ansvaret för att organisera den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde. Nämnder och bolag ska dokumentera och säkerställa att det utformas rutiner som kan behövas för den specifika verksamheten, och varje år anta en plan för intern kontroll. Nämnder och bolag ska varje år följa upp sina respektive planer för intern kontroll samt delge kommunstyrelsen och revisorer uppföljningens resultat. Kommunstyrelsen ska årligen utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll och besluta om förbättringar då det är nödvändigt.

8.4.4 Investeringar

Ärendehantering och kriterium vid investeringar anges i kommunens policy för investeringar vilken fastställdes av fullmäktige 2022-12-19.

8.5 Begrepp

Begrepp	Förklaring
Vision	Kommunfullmäktige fastställer en vision som beskriver hur Tidaholms kommun ska utvecklas på lång sikt.
Strategisk plan och budget	Inför varje verksamhetsår fastställer fullmäktige en strategisk plan och budget för Tidaholms kommun. Detta är fullmäktiges viktigaste verktyg för att styra och leda den kommunala verksamheten. Dokumentet anger fullmäktiges strategiska, personalpolitiska och finansiella mål för Tidaholms kommun samt fördelning av resurser till nämnderna.
Strategiska mål	Fullmäktige fastställer strategiska mål för Tidaholms kommuns verksamheter. Strategiska mål anger vad kommunen ska åstadkomma för att närma sig visionen för Tidaholms kommun.
Personalpolitiskt mål	Fullmäktige fastställer ett personalpolitiskt mål för Tidaholms kommuns verksamheter. Målet anger hur kommunen ska arbeta med personalpolitiska frågor för att ge verksamheterna goda förutsättningar för att utföra sina uppdrag.
Finansiella mål	Fullmäktige fastställer finansiella mål för en god kommunal ekonomi. Minst ett av de finansiella målen avser kommunens resultat (resultatmålet).
Önskad effekt	Fullmäktige anger en eller flera önskade effekter för varje strategiskt, finansiellt och personalpolitiskt mål för Tidaholms kommun. Det ska vara möjligt att följa upp och bedöma huruvida den önskade effekten är uppnådd eller inte. Därför ska de önskade effekterna beskrivas så konkret som möjligt. Uppdraget att åstadkomma en önskad effekt fördelas till en eller flera nämnder.
Verksamhetsplan och detaljbudget	Fastställs av nämnd och kommunstyrelse inför varje verksamhetsår. Anger nämndens verksamhetsmål i förhållande till de önskade effekter som fullmäktige uppdrar åt nämnden att sätta mål för. Innehåller även en ettårig detaljbudget samt en beskrivning av förhållandet mellan nämndens mål och fördelning av medel.
Verksamhetsmål	Verksamhetsmål syftar till att utveckla nämndens och styrelsens verksamheter i en riktning som stödjer fullmäktiges mål för kommunen. Verksamhetsmål kan till exempel handla om verksamheternas resurser (personal, utrustning, lokaler), processer eller verksamhetsresultat. Varje nämnd samt kommunstyrelsen antar minst ett verksamhetsmål för varje önskad effekt som fullmäktige har uppdragit åt nämnden att förverkliga. Varje verksamhetsmål ska direkt eller indirekt bidra till att kommunen når den önskade effekten. Nämnden bedömer huruvida målet är uppnått eller inte.
Plan för uppföljning	För varje strategisk plan och budget ska kommunledningsförvaltningen ta fram en plan för uppföljning. För varje verksamhetsplan ska berörd förvaltning ta fram en plan för uppföljning. Förvaltningens plan för uppföljning anger vilka underlag som ska sammanställas och analyseras vid uppföljning av respektive mål.
Omvärldsanalys	Omvärldsanalysen är en analys av vilka faktorer och kommande trender som påverkar kommunen och kommunens förutsättningar att utföra sina uppdrag. Omvärldsanalysen används som grund för strategisk planering och övergripande beslut.
Resursfördelningsmodell	Resursfördelningsmodellens prislappar baseras på referenskostnad, genomsnittlig nettokostnad för kommungruppen (pendlingskommun nära mindre tätort, härfter benämnd "kommungrupp") eller traditionell budgetuppräknig. På respektive nämnd återfinns dessa pris- och volymparametrar för varje verksamhet. Referenskostnaden i tabellerna är angivna i hela kronor per brukare för respektive verksamhet. Referenskostnad för Tidaholms kommun är framräknad med antagande av andel brukare samt en framskrivning av volym baserat på befolkningsprognosen. Genomsnittlig nettokostnad för kommungruppen är den faktiska nettokostnaden från räkenskapsammandrag 2019, uppräknat till 2022 enligt index. Kostnadsambitionsnivå är den justering som är gjord för verksamheten, där 100 procent indikerar samma kostnadsambitionsnivå som genomsnittet för kommungruppen, en justering över 100 procent påvisar en högre kostnadsambitionsnivå än genomsnittet. Resterande verksamheter som inte presenteras i tabellerna har en tilldelning beräknad på traditionell budgetuppräknig.
Referenskostnad	Referenskostnaden bygger på kostnadsutjämningen och indikerar vad respektive verksamhet borde ha för nettokostnad, enligt kostnadsutjämningsystemet, om kommunen bedriver den verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet. Referenskostnad kallades tidigare för Strukturårsjusterad standardkostnad.

Delårsrapport	Delårsrapporten skall innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av kommunens verksamhet och resultat sedan föregående räkenskapsårs utgång.
Årsredovisning	Årsredovisningen skall redogöra för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut och bestå av förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys och en sammanställd redovisning.
Bokslut	Ett avslutande av alla konton i bokföringen och ett sammanställande av tillgångar och skulder i en balansräkning vid slutet av redovisningsperioden samt av intäkter och kostnader under denna i en resultaträkning.
Resultaträkning	Resultaträkningen är en sammanställning av kostnader och intäkter för en redovisningsperiod.
Finansieringsanalys	Finansieringsanalys visar hur driftverksamheten, investeringsverksamheten och finansieringsverksamheten bidragit till den uppkomna förändringen av likvida medel.
Kassaflödesanalys	Se finansieringsanalys.
Balansräkning	Balansräkningen redovisar hur stora kommunens tillgångar är vid årsskiftet och hur dessa tillgångar är finansierade. Balansräkningen visar också hur kapitalet har använts och hur det har anskaffats. Tillgångarna är uppdelade i omsättningstillgångar och anläggningstillgångar.
Likviditet	Betalningsförmågan på kort sikt (förmåga att betala skulder i rätt tid).
Soliditet	Andelen eget kapital av de totala tillgångarna (graden av egna finansierade tillgångar).
Internränta	Internränta - Kalkylmässig kostnad för det kapital (bundet i anläggnings- och omsättningstillgångar) som utnyttjas inom en viss tid.
Avskrivning	Planmässig värdenedsättning av anläggningstillgångar.
Periodisering	Fördelning av kostnader och intäkter på de redovisningsperioder till vilka de hör.
Skatteunderlag	Totalt kommunalt beskattningsbar inkomst för samtliga skattskyldiga i kommunen (framkommer vid inkomsttaxeringen).
Skattekraft	Skatteunderlaget dividerat med antalet invånare vid inkomstårets utgång (den kommunalt beskattningsbara inkomsten per invånare).
Resultatutjämningsreserv (RUR)	Reserven är avsedd att utjämna normala svängningar i skatteunderlaget över konjunkturcykeln för att skapa större stabilitet för verksamheterna.
Lokal utvecklingsreserv (LUR)	I 2013 års bokslut avsattes medel av de av AFA återbetalade sjukförsäkrings-avgifter som erhöles detta år till en lokal utvecklingsreserv.
Grön finansiering	Avser finansiering där den underliggande obligationen för finansieringen uppfyller kraven i ett grönt ramverk så som exempelvis "The Green Bond Principles". Gröna obligationer ger ränteplacerares möjligheten att stödja utlåning till investeringsprojekt med mål att mildra klimatförändringarna eller som bidrar till en anpassning till dem.

8.6 Budget för balansräkningsenheter

Resultaträkning

Belopp anges i tusentals kronor.	Skattefinansierad 2024	VA-verk	Renhållningsverksamhet	Totalt kommunen
Verksamhetens intäkter		19 055	14 300	
Verksamhetens kostnader	- 879 244	- 15 449	- 13 200	- 907 893
Av- och nedskrivningar	- 45 604	- 3 230	- 1 000	- 49 833
Verksamhetens nettokostnader	- 924 848	376	100	- 924 371
Skatteintäkter	674 623			674 623
Generella statsbidrag, utjämning och fastighetsavgift	262 724			262 724
Verksamhetens resultat	12 500	376	100	12 976
Finansiella intäkter	-			-
Finansiella kostnader	- 7 500	- 376	- 100	- 7 976
Resultat efter finansiella poster extraordinära poster	5 000	0	0	5 000
Extraordinära intäkter				-
Extraordinära kostnader				-
Årets resultat	5 000	0	0	5 000

Kassaflödesanalys

Belopp anges i tusentals kronor.	Skatte- finansierad 2024	VA-verk	Renhållnings verksamhet	Totalt kommunen
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat	5 000			5 000
Justering för ianspråktaga avsättningar	-			-
Justering för av- och nedskrivningar	45 604	3 230	1 000	49 833
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	400			400
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	51 003	3 230	1 000	55 233
Ökning / minskning kortfristiga fordringar				
Ökning / minskning förråd och varulager	-			
Ökning / minskning kortfristiga skulder	-			
Kassaflöde från den löpande verksamheten	51 003	3 230	1 000	55 233
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	- 123 900	- 5 000	- 5 000	- 133 900
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar	-			-
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	-			-
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar	-			-
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	-			-
Kassaflöde från investeringsverksamheten	- 123 900	- 5 000	- 5 000	- 133 900
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				
Nyupptagna lån	75 000	5 000	5 000	85 000
Amortering av skuld	- 15 384	- 1 897	- 167	- 17 447
Ökning av långfristiga fordringar	- 10 000			- 10 000
Minskning av långfristiga fordringar	2 063			2 063
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	51 680	3 103	4 833	59 616
Årets kassaflöde	- 21 217	1 333	833	- 19 051